

*DE GEUR VAN
VERS BROOD*

TRAGIKOMEDIE.

HEDWIG COOREMANS.

Begin: 29-12-2019

Einde: 17-02-2020

*© H. Cooremans
't Serclaesstraat 11
B 1740 Ternat*

02/582.09.48

*Theaterbureau ALMO
Jan Van Rijswijcklaan 282
B 2020 ANTWERPEN*

hedwig.cooremans@telenet.be

Users/telenet.be

Personen in volgorde

- * Erica, 22
- * Leo, 24
- * Lisa, 59 (Ze wordt vandaag 60!)
- * Annemieke, een paar maanden oud
(Mag ook Arthur zijn)
- * Mong, 63
- * Vera, 34

* * * * *

We zijn bij bakker Edmond "Mong" Davids.

De huiskamer: Proper, maar eerder ongezellig. Weinig huisraad. Een versleten zetel, een tafel, enkele stoelen. Een tafeltje met telefoon. Schappen, een paar rolrekken met platen voor gebak, brood... Grote diepvries, frigo's, plastieken bakken, biezen manden voor broodjes... Allerlei gerief voor de winkel. Aan de muur een kapstok met een paar schortjes voor de verkoopsters en wat ander gerief.

We horen de bel van de winkel enkel wanneer het van belang is voor de personages, zo niet zou ze tot vervelends toe klinken, omdat het in de winkel een komen en gaan is van klanten.

- * *// of /// betekent dat twee personen tegelijk spreken.*
- * *Een zin die eindigt op << betekent dat de volgende repliek (of aanwijzing) direct invalt.*
- * *Tussen haakjes (... ..) betekent dat het personage de repliek voor zichzelf zegt.*

* * * * *

Een tip. Wat dacht u van geurmarketing?

Geuren zijn te koop en ze zijn nep, maar stel u voor dat u *De Geur van vers Brood* verspreidt in de zaal! Dan brengt u het publiek meteen in de juiste stemming! Ja toch?

's Morgens.

Op de klok is het zowat kwart voor zeven.

De grote tafel ligt naar gewoonte overvol. Hier en daar is nog wel wat plaats voor ontbijtgereef.

Erica belt stiekem met haar mobieltje. Ze draagt een schort met het embleem van de bakkerij.

ERICA. (. . .) Ik zeg het u toch. Héél zeker. (. . .) Gisteravond, voor ik naar bed ging. (. . .) Sorry dat ik u daar zo vroeg lastig mee (. . .) Ja, sorry, zeg. Straks staan ze hier en dan kan het niet meer. (. . .) Die hebben daar geen zaken mee. (. . .) Goed, ik zal het u dan tonen. *(Zoekt in haar zakken en schijnt iets niet te vinden.)* (Waar heb ik dat nu weer...) (. . .) Dat kan niet. Ik moet de winkel open doen en 't is vandaag de verjaardag va (. . .) Wat? (. . .) Hoe? Dat komt niet op een dag aan? We zullen er wel *(Ze hoort iemand de trap aflopen.)* Daar is nummer één. Ik bel u nog!

Erica stopt haar mobieltje vliegensvlug weg, neemt de huistelefoon en doet alsof ze iets noteert in het bestelboekje. Leo op hal.

ERICA. Jazeker... Dat is genoteerd, mevrouw. Dank u wel. *(Ze haakt in.)*

LEO. Vroeg uit de veren?

ERICA. Ik doe 's zaterdags toch de winkel.

LEO. Is er al koffie?

ERICA. Ik ben uw meid niet. Moest ge gaan pissen dat ge mij hier nu al komt ambeteren?

LEO. Ik heb aan zes uurtjes genoeg de laatste tijd. Wie was dat?

ERICA. Wow! Gij zijt ne krak. 't Schijnt dat mannen 's nachts veel meer moeten opstaan dan vrouwen.

LEO. Wie dat was.

ERICA. Ik heb dat ergens gelezen... Een klant. En moeit u niet!

LEO. *(Afkijken.)* Ik wist niet dat gij kon lezen!

ERICA. Shit, gast!

LEO. *(Achter.)* Sorry "meid". Grapje!

ERICA. Ge neemt me weer voor een domme kloek!

LEO. *(Idem.)* Toch geen kleine! *(Stille reactie van Erica.)* Hey! Ik hoor niks!
ERICA. Als ge denkt dat ik met uw belegen moppen ga blijven lachen! Hebt ge zeer aan uw gat of wa, dat ge u weer op mij moet afreageren!
LEO. *(Idem.)* Lachen! U wordt gefotografeerd!

Pauze.

ERICA. Brengt ge mij een thee mee? Ik snak naar een lekkere thee.
LEO. *(Idem.)* Hoe wordt dat gevraagd?
ERICA. Plie-ies... *(Pauze.)* Zou ons Eliane vandaag komen, denkt ge?
LEO. *(Idem.)* 'k Zou 't niet weten.
ERICA. Hoe *ik zou 't niet weten?* Ge ziet ons Eliane soms toch?
LEO. *(Idem.)* Poosje geleden al. Na al die miserie met Annick...
ERICA. Dommerik... *(Af hal.)*
LEO. *(Op keuken met ontbijtgerief.)* Nog efkes geduld voor uw thee!

Leo begint alles klaar te maken voor zijn ontbijt. Dan denkt hij aan iets, gaat vlug naar het telefoontafeltje, bekijkt het bestelboekje. Hij schudt meewarig het hoofd, alsof hij iets begrijpt. Leo hoort Erica terugkomen en legt het boekje vlug weg. Erica op hal terwijl ze de krant aan 't inkijken is.

ERICA. Ik hoop dat ze er zal zijn. Al was 't alleen maar voor ons ma. Moet ge eens luisteren wat ze hier schrijven. "*H.C, gearresteerd voor verscheidene drugsdelicten, werd onder strenge voorwaarden in voorlopige vrijheid gesteld. Hoewel in zijn woning sporen van narcotica werden aangetroffen, oordeelde de onderzoeksrechter dat en bla bla bla...*" Straf, hé! Smeerlappen, zeg...
LEO. Als de politie in uw kamer drugs vindt, dan kan iemand anders die daar gelegd hebben zonder dat gij daar iets van afweet. Er zijn bijgevolg geen substantiële bewijzen tegen u en dan wordt ge in voorlopige <<
ERICA. Maar ze laten die gewoon los! Shit, man! Wij zouden dat eens moeten proberen. Klak! Doos in en sleutel weg!
LEO. Erica, spreek over dingen waar ge verstand van hebt. Dan zult ge geen stommiteiten

uitkramen.

ERICA. Pft! Weet gij het weer beter omdat ge wat langer gestudeerd hebt dan ik... Als ge 't mij vraagt hebben die gastjes keiveel macht en knappe dingetjes... advocaten.

LEO. Maar niemand vraagt het u! (*Af keuken.*)

ERICA. Lach zo niet met mij.

LEO. (*Achter.*) Ik lach niet met u. Integendeel. Ik vind u héél erg!

ERICA. Lach met uzelf, maat! (*Korte pauze.*) Ik heb niks macht, maar ik ben wel sterk, zu.

LEO. (*Idem.*) Kan best, maar macht hebben is niet hetzelfde als sterk zijn. Echte macht sluimert vanbinnen, als vuur in een draak...

ERICA. Een draak?

LEO. (*Op met de koffie. Dramatisch naderend.*) ... tot die macht, aangewakkerd door een alles verzengende innerlijke woede, als een reusachtige steekvlam uit de bek van de draak slaat en alles verpulvert wat haar in de weg staat!

ERICA. Cho! Da's mooi gezegd.

LEO. Wat hebt ge dan bereikt? Niets! Weet ge wat uw probleem is, Erica? Gij hebt schrik om u kwetsbaar op te stellen. Daarom voelt ge u onzeker en bedreigd, en daarom gaat ge zo lelijk tekeer.

ERICA. Ik ga niks lelijk tekeer.

LEO. Nee zeker.

ERICA. Dat komt omdat gij mij altijd uitdaagt. (*Lange pauze.*) Toen ik nog in de kleuter zat, was er op school een meisje die een jaar of zo ouder was dan ik en ook zoveel sterker dan ik en die tergende en stompte me altijd als ze me op de speelplaats zag of in de gang en ik had haar nooit iets misdaan, want ik durfde niet, want ze was zoveel groter en sterker dan ik, ziet ge, omdat ze een jaar of zo ouder was, snapt ge. Op die leeftijd maakt één jaar eigenlijk een enorm verschil. Later vermindert dat. Maar nu ben ik sterk, zu!

LEO. Wat probeert ge me eigenlijk te zeggen, Erica?

ERICA. Dat ik het in mijn broek deed telkens ik haar zag. Dat meisje. Ik durfde niks. Toen. Ik was een echte broekschijter.

LEO. Nee, ge waart een klein, bang meisje dat gepest werd. Later hebt ge compensatie gezocht voor de moed die ge toen niet had.

ERICA. Hou op met uw geleerde woorden.

LEO. Oké... Compensatie zoeken is iets zoeken, dat evenveel waard is, maar anders. Toen ge de moed nog niet had om u te verweren, zocht ge iets anders om uzelf te beschermen en te verdedigen tegen de pestkoppen. Meer is het niet.

ERICA. Ge moet mij zo niet bekijken alsof ik het niet begrijp. Ik ben niet dom, zu!

LEO. Dat hebt ge al gezegd.

ERICA. Hoe?

LEO. Al twee keer vandaag en de dag is amper begonnen. Ge moet niet vragen. Die compensatie, dat werd uw drang naar zelfstandigheid. Dat uitte zich bij u in alles zelf willen doen, zonder de hulp van anderen, want die weten het toch alleen maar beter of ze hebben er geen verstand van. *(Naar keuken.)*

ERICA. *(Denkt na.)* Shit... Gij kunt dat keigoed zeggen, Leo... Maar ge hebt gelijk. Het zijn de anderen die altijd alles beter weten... Of er de botten verstand van hebben. Dat ik dat niet eerder gezien heb.

LEO. *(Aan deur.)* Ge hebt geluk dat ik er ben om u te beletten stommiteiten te verkopen!

ERICA. Dat zal wel! Weet ge wat ik dan doe? Deed. Toen.

LEO. *(Achter.)* Vertel!

ERICA. Dwars en averecht zijn. Dat is niet alleen plezant, dat heeft ook resultaat.

LEO. *(Idem.)* Waarschijnlijk werd dat voor u op de duur een obsessie!

ERICA. Een wa?

LEO. *(Op met een kopje thee.)* Een obsessie! Trek uw oren open als ik iets zeg!

ERICA. Ja, 't is goed jong! ... Kunt ge daar alstublieft een woordje uitleg bij geven?

LEO. Luister, uw omgeving controleren en onafhankelijk zijn, zijn altijd de fundamenten geweest waarop uw leven is gebaseerd. Ik bedoel, iets dat gij altijd al gedaan hebt. Onderbreek mij als ge niet akkoord zijt. Hebt gij als kind de indruk gehad dat ze u toen - die affaire met dat meisje - in de steek hebben gelaten?

ERICA. Gij denkt zeker dat ik mij dat nog herinner...

LEO. Meestal herinnert iemand zich alleen wat hij zich graag herinnert.

ERICA. Ik was ochot een jaar of vijf, zes.

LEO. Hebben ze u toen in de steek gelaten of niet?

ERICA. Er is toch niemand tussenbeide gekomen.

- LEO. Ziet ge nu dat ge nog iets weet! (*Korte pauze.*) Ik ga u ook iets vertellen.
- ERICA. Dat ik natuurlijk niet verder mag vertellen.
- LEO. Op straffe van boete! Pas maar goed op, stout kind, als ge durft!...
- ERICA. (*Lachje.*) Beloofd. Vooruit. Ze zijn hier toch nog niet.
- LEO. Ik was nog heel heel klein toen ik met ons ma eens in Brussel op de bus zat.
- ERICA. Waarom?
- LEO. Dat weet ik niet meer en dat is ook niet van belang. De bus stak stampvol en ik stond als klein ventje geprangd tussen al die enorm grote mensenlijven naar adem te happen. Door het schommelen van de bus had ik de hand van ons ma moeten loslaten, net op het moment dat de bus stopte. Ik hoor het haar nog zeggen: *Kom, hier moeten we afstappen!* Maar ik kon niet weg! Ik raakte zo in paniek dat ze me waarschijnlijk tot op de Grote Markt van Brussel hebben horen brullen. De mensen hebben me toen naar de uitgang geduwd en zo ben ik kunnen afstappen. Dat was als kind mijn eerste, echt keigrote paniecreactie. Ik denk niet dat ik in mijn leven zo blijven geweest dat ons ma daar stond. Herinner ik mij nog goed.
- ERICA. Arm Leoke. Ge hebt er blijkbaar voor de rest van uw leven iets aan overgehouden, hoor ik. Wat wilt ge nu eigenlijk zeggen?
- LEO. Wel, toen ik in de bus *aan mijn lot was overgelaten* hebben onbekende mensen mij geholpen.
- ERICA. Omdat ze van uw gejangk af wilden zijn, zeker?
- LEO. Nee, omdat ze een klein jongetje probeerden te helpen. Wat deden uw vriendinnetjes, toen dat andere meisje u lastig viel?
- ERICA. Ik had geen vriendinnetjes.
- LEO. Iedereen had vriendinnetjes.
- ERICA. Gij niet, ge waart een jongen. Gij had vriendjes.
- LEO. Een jongetje kan dus geen vriendinnetjes hebben?
- ERICA. Jawel, maar niet zo.
- LEO. Wel, dan zal ik u nog iets vertellen. Toen ik in de derde kleuter zat, waren er twee meisjes in de klas voor wie ik iets heel speciaals voelde.
- ERICA. Twee dan nog! Straffe gast, Leo!
- LEO. En zij voor mij. Ja, lach maar.

ERICA. Ge waart er keivroeg bij, maat!

LEO. Hou voor een keer uw slechte gedachten voor uzelf en probeer u eens op kleuterniveau te verplaatsen. Dat kan voor u niet zo moeilijk zijn.

ERICA. Ha ha ha. *(Geeft hem speels een klapje.)* 't Is goed, zu. Vertel!

LEO. Wel, ik was vijf en ik moest geopereerd worden aan de blindedarm <<

ERICA. Dat weet ik, wat dat is! Dat is dat lulletje, daar helemaal vanonder <<

LEO. Erica, gaat gij het vertellen of hebt ge liever dat ik het doe? *(Erica sluit haar mond met een ritssluiting.)* Toen ik na de operatie opnieuw naar school mocht, stonden ze me allebei op te wachten. We zijn mekaar rond de hals gevlogen en we waren alle drie dolgelukkig dat we mekaar terugzagen.

ERICA. Waart ge misschien van plan met één van de twee te gaan samenhouden of zo?

LEO. Nee! Met alle twee, tiens! *(Gelach.)*

ERICA. Gij hebt een keigoed geheugen, jong! En daarna?

LEO. Wat daarna?

ERICA. Ge hebt eens keineig getongd of wa?

LEO. Gij zijt godverdomme gewoon degoutant...

ERICA. *(Korte stilte.)* Dat kan wel zijn, maar dat neemt niet weg dat ik geen vriendinnetjes had. Gij blijkbaar wel en ik vind het ook een keicool verhaaltje. *(Langere stilte.)* Sorry, Leo...

LEO. Was er dan niemand in de buurt, toen, die u geholpen heeft? De juf? De meester?

ERICA. Weet ik niet meer.

LEO. Ge weet dat wel.

ERICA. Stond gij er bij misschien?

LEO. Nee, maar ik probeer het me voor te stellen. *(Stilte.)* Die meid had geluk dat ik toen al in 't tweede zat.

ERICA. Ha... Misschien kan ik er mij toch iets bij voorstellen.

LEO. Hebt ge u niet afgevraagd waarom die niets deden? Want het zijn de andere mensen die u in de steek laten. Daar zorgt ge toch zelf niet voor?

ERICA. Ge kunt moeilijk uzelf in de steek laten.

LEO. Voilà!

ERICA. Ik snap het! 't Is een waarheid als een koe, zoals ze zeggen.

- LEO. Waarmee deden de meester of de juf dan niets?
- ERICA. Weet ik het. Omdat ze bang waren voor dat grotere meisje? Nee, dat kan niet... Omdat er aan de andere kant van de speelplaats coole dingen te zien waren!
- LEO. Klopt! Dat laatste natuurlijk. Ze deden alsof er niets gebeurde en ze staken hun kop in 't zand.
- ERICA. *(Denkt even na.)* Zoals struisvogels doen!
- LEO. Zo zitten de mensen in mekaar, Erica. Ze doen meestal dat ze nergens van afweten. Steekt dat goed in uw kopje en steek die nooit in 't zand. Want als ge iets mispikkelt: uitkomen doet het toch. Onthou dat goed. Later, toen ge wat ouder waart geworden, hebt ge u dan niet leren verweren?
- ERICA. Ge hebt niet goed geluisterd. Ik zei toch dat ik het in mijn broek deed.
- LEO. Sorry, dat interessante feit ben ik vergeten.
- ERICA. Ge moet echt eens naar een ander leren luisteren, hé manneke!
- LEO. Oké, chief! Ik zal eraan denken.
- ERICA. Ik ga de bestellingen klaarmaken.

Erica neemt het bestelboekje, denkt ergens aan en gaat richting hal.

- LEO. Wel? Ik dacht dat ge <<
- ERICA. Ik ben boven iets vergeten.
- LEO. Erica, 't is vijf voor zeven. Er staan misschien al mensen voor de deur en ge moet alles nog klaarzetten!
- ERICA. Ja, zeg hey... *(Ze neemt de lade van de kassa.)* Om u te verweren moet ge sterk zijn en durf hebben. Dat had ik in de kleuter of in de lagere niet. Ge hebt het misschien nog niet gemerkt, gast, maar ik ben groter geworden en ik doe aan kickboksen. En dat is zó!
- LEO. Sinds ge dat doet, zijt ge meer zelfzeker geworden, dat geef ik toe.
- ERICA. Nee zeker!
- LEO. En gevaarlijker!
- ERICA. Kickboksen is niet gevaarlijk. Als ge wilt, geef ik u een demonstratie!
- LEO. Dank u. Ga uw winkel open maken.

ERICA. Het is cool en poepsimpel.

Erica geeft Leo een korte tik op zijn neus.

LEO. Wat doet ge toch, man!

ERICA. Ik zei toch dat ik sterk ben! Macht hebben is niet zo moeilijk als het lijkt!

LEO. Ik bloed!!

ERICA. Dat doet een vrouw elke maand! Hoeveel hebt gij er al laten bloeden?

Zij verdwijnt met de lade lachend in de winkel. Leo houdt zijn zakdoek voor zijn neus. Lisa komt binnen vanuit de hal.

LISA. Maar Leo toch! Ge bloedt!

LEO. Dat ist ik niet. 'n Geluk dat ij 't zegt, ma. A propos: elukkige erjaardag!

LISA. Wie heeft dat gedaan?

LEO. Gelukkige verja-a-ardag!

LISA. Bedankt, jongen. Geef die zoen maar op een andere keer.

LEO. ... aarom oet iemand dat per se edaan hebben, ma?

LISA. Ga zitten. Neem uw zakdoek. *(Met een gebaar duidt hij dat er al een zakdoek is.)*
Houd uw hoofd achterover. Knijp uw neus dicht. Ons Vera heeft me gebeld. Niet meer bewegen. Ze komt straks.

LEO. ... ecies of die aat ij elpe.

LISA. Wat zegt ge?

LEO. ... iks, ma.

LISA. Hoe hebt ge dat weer gedaan?

LEO. Al ik da u lezant vin.

LISA. Blijf zo efkes zitten. Ik hoop zo dat ons Eliane mij ook nog belt...

LEO. ij is eb-oken, hé ma!

LISA. Wat zegt ge?

LEO. Eb-oken! Ik en egen een ast elopen.

LISA. Ik versta u niet.

LEO. Ik zei: ik ben tegen een kast gelopen!

LISA. Hier staan geen hoge kasten. Loopt ge de hele tijd op uw knieën in huis rond of zo?
LEO. Ik ocht ies.
LISA. Wat zegt ge?
LEO. Ik zei: ik zocht iets!
LISA. In die kast?
LEO. Nee, op de grond! Of denkt ge dat de dingen tegen het plafond plakken?
LISA. Ge zou uw eigen eens moeten bezig horen.
LEO. Nee, *gij* zou uw eigen << (*Ze draait speels aan zijn oor.*) Auu!
LISA. Oei, pardon. (Sloeber.)

Leo gaat aan tafel zitten en probeert verder te eten met de zakdoek aan zijn neus.

LISA. Ge hebt toch geen druppels op mijn parket gespetterd? (*Ze speurt de grond af.*)
LEO. Ma, hou op met dat idiote gedoe en kom zitten!
LISA. Annick kan 't niet geweest zijn. Hoewel... 't zou me niet verbazen als dat kind u een goei mot... 't Zou wel besteed zijn.
LEO. Ma, *zij* heeft *mij* gedumpte. Ja? Is Annick hier geweest?
LISA. Ze is al heel vroeg Annemieke komen brengen.
LEO. Annemieke? We hadden afgesproken dat ik haar vandaag moest gaan halen.
LISA. Ja, maar Annick moest dringend ergens zijn en daarom kwam ze Annemieke liever direct brengen. Dan zou ge niet van uw oren maken als ge bij haar voor een gesloten deur staat.
LEO. Precies of ik ga bij Annick voor zoiets van mijn Waar is ze?
LISA. Ik zei toch dat ze dringend weg moest.
LEO. Nee, Annemieke.
LISA. Terwijl gij in de badkamer aan het gorgelen waart, heb ik haar in haar bedje gelegd.
LEO. Boven?
LISA. Waar staan de bedden in dit huis, Leo? 't Schaapje lag natuurlijk nog half in slaap. (*Leo wil weg.*) Ik wil niet dat ge spettert op de lakens. Ge zult haar straks wel zien. (*Pauze. Ze eten.*) Annick is direct langs achteren vertrokken.
LEO. (*Gelaten.*) Tju... Pech...

LISA. Hoe zegt ge?

LEO. Dat ik pech heb met mijn neus en dat Annick het dus niet kan gedaan hebben.

LISA. Natuurlijk niet. Dat meisje is daar veel te braaf voor. *(Lisa gaat naar de winkel en houdt de deur op een kier.)* Erica!

LEO. Laat haar gerust, ma.

ERICA. *(Komt kijken.)* Ja?

LISA. Wat hebt gij met uw broer gedaan?

ERICA. Ik? Niks...

De bel van de winkel klinkt in de kamer.

ERICA. Klant. *(Af.)*

Leo eet. Mong komt uit de bakkerij met een plaat vol verse taartjes of broodjes die hij in een rek plaatst. Lisa direct nadrukkelijk naar hem.

MONG. Is er iets?

LISA. Moet er iets zijn?

MONG. Omdat ge zo staat te kijken. *(Lisa gaat verontwaardigd zitten.)* Amai ni... Voilà. Dit zijn de laatste... *(Gaat met een kreun zitten.)* Ik ben content dat ik kan zitten... Hewel, slimme. Gij zijt zeker tegen een kast gelopen?

LEO. Klopt, pa. Ik doe dat regelmatig. Dat is een soort hobby van mij.

LISA. Een mot gekregen van ons Erica.

LEO. Ma, alstublieft...

MONG. *(Lach.)* Van ons Erica? Ik ben begot bijna jaloers!

LEO. Verdomme, jong! *(Wil weg.)* Lach met uzelf!

LISA. Leo! Eet uw boterham op!

LEO. Dat hij zijn brood zelf opvreet! *(Af hal naar boven.)*

LISA. Wanneer gaat ge eens ophouden met hem altijd zo te treiteren?

MONG. *(Gaat zitten en begint aan zijn ontbijt.)* En wanneer gaat gij eens ophouden met hem altijd zo te pampieren? Waarom pakt die zijn valies niet en trekt hij niet naar een appartement? 't Was maar voor een poos, schijnt 't, maar hij heeft er 't jaar niet bij ge-

zegd. En dat is uw fout: pampereu à volonté!

LISA. Overdrijven is ook uw sterkste kant, Mong. De jongen doet zijn best! 't Is niet gemakkelijk om vandaag de dag iets te vinden dat betaalbaar is. (*Korte pauze.*) En dan is er die klein.

MONG. Hoe lang hebben die twee samengewoond? Met moeite een jaar. En 't is al van dat.

LISA. Mong, ge vergeet er bij te zeggen dat ge Annick hier zo goed als buiten gekeken hebt.

MONG. Dat is niet waar. Ik heb haar niet slechter behandeld als een ander.

LISA. Precies! En of het geholpen heeft! Als ge zo verder blijft doen met onze Leo, jaagt ge hem nog dezelfde gordijnen in als ons Eliane.

MONG. Dat is een ander geval. Die gedroeg zich als een randdebiel.

LISA. Edmond, alstublieft!

MONG. Dat was haar keuze, meiske! Niet de uwe, niet de mijne. Niemand heeft haar gedwongen om te smoren en te slikken. Er was begot geen huis meer mee te houden. Ze is het opgestapt omdat ze het vrijwillig wou en nadat ze ons weer eens goed had bepikt.

LISA. Ze heeft ons niet bepikt en gij vroeg niet liever als dat ze opstapte.

MONG. Dat was ook niet de eerste keer en dat tweede is niet waar.

LISA. God weet wat dat kind allemaal al heeft moeten meemaken... Iemand als zij moet geholpen worden. Behandeld.

MONG. Is dat niet het geval?

LISA. Jawel, maar wij steunen haar niet voldoende. Ik blijf geloven in de goedheid van onze familie en de wilskracht van ons Eliane. 't Is de laatste tijd wat lastig geweest met Leo en Annick, maar we moeten ons best blijven doen.

MONG. Onze Leo. Nog zo'n klepper!

LISA. Mijn gebeden gaan uit naar het kind dat ik niet genoeg gesteund en geholpen heb. Het kind van wie ik houd. Misschien meer dan van mijn andere kinderen.

MONG. Lisa, hou op met uw gebedengezever, want ge gaat me nog kwaad krijgen.

LISA. Niemand kan er wat aan doen dat Tuur zo jong aan kanker is gestorven. Dat gij daardoor niet meer gelooft, dat is uw zaak en uw goed recht! Maar ik, ik geloof. Dat voel ik. Hier vanbinnen. Dat is iets wat gij nooit kunt begrijpen, want gij voelt niks.

MONG. Is 't niet raar dat mensen zoals gij vanbinnen altijd *iets voelen*. Maar ge hebt mij nog nooit kunnen uitleggen wat het is. Als ik koppijn heb, dan wéét ik waar het zit en vanwaar het komt. Goed weten!

LISA. Omdat ge de avond ervoor flink in de ijzers hebt gehangen!

MONG. Als bij u een zieke sterft, dan is 't de wil van god! En als hij geneest, dan is het in geen geval dank zij de dokters, de pillen of de goede zorgen, oh nee! Dan is 't dank zij god! Mensen zoals gij, die hebben altijd zo een uitleg klaar!

LISA. Ge begint weer over iets anders, Mong. Ik had het niet over uw gebrek aan gevoel, maar over ons Eliane. Probeer u eens in de plaats van Eliane te stellen. Niemand van ons had toen in de gaten dat het zo erg zou worden. Wij waren ook maar gewone mensen en Leo en Erica waren nog veel te klein. Eliane was opstandig, dat weet ik, ze had een vranke tong en... Ze heeft ons zoveel hoofdbrekens Och man, ze was nog zo jong. Hoe konden simpele mensen zoals wij voorspellen dat het zo erg zou worden?

MONG. Da's nog voorzichtig uitgedrukt...

LISA. Dat wéét ik! Ge hebt me dat al zo dikwijls in 't gezicht geslingerd! Alsof het mijn schuld is.

MONG. Niet waar, Lisa. Als er iemand is die dat allemaal niet verdient, dan zijt gij het wel.

LISA. Ze is mijn kind, Mong.

MONG. Ge hebt u niks te verwijten. Ge hebt haar alle kansen gegeven. Ik beweert zelfs dat ge veel te goed zijt geweest voor haar... Bij mij zou het anders verlopen zijn.

LISA. Wat voor kul vertelt ge nu eigenlijk? Gij trok er u zo weinig mogelijk van aan.

MONG. Ik had andere dingen te doen.

LISA. Eliane was zwaar verslaafd, Edmond.

MONG. Is. Ze IS zwaar verslaafd, Lisa.

LISA. Dat is niet waar. Ze kickt af en het werkt!

MONG. Ik heb mijn ouders niet belogen en bedrogen en die junk wel.

LISA. Dat had gij zelfs niet moeten proberen.

MONG. 't Zou er nog aan mankeren! Hoe dikwijls heeft ze onze kasten niet geplunderd?

LISA. Begin nu niet over kasten!!

MONG. Heb ik iets verkeerd gezegd...

LISA. Wat zou gij verkeerd kunnen zeggen!

Lange stilte. Mong eet met lange tanden. Lisa slaagt zelfs daar niet in.

LISA. Ik hoop zo dat ze vandaag komt. Of dat ik tenminste een kaartje krijg.

MONG. Vandaag komt? Kaartje? Is er iets te doen of wat?

Lisa gooit haar bestek boos neer, neemt haar schort en gaat af winkel.

MONG. Jongens... Ik mag niks meer zeggen, of ze (*Gooit zijn bestek neer.*) Foert, mijn eten smaakt mij niet meer.

Pauze. Leo komt voorzichtig kijken aan de deur van de hal.

LEO. (*Fluistert.*) Pst... Is ze weg?

MONG. (*Idem.*) Wie?

LEO. (*Idem.*) Ons ma.

MONG. (*Idem.*) In de winkel.

Leo komt op met een pakje in cadeauverpakking. Op zijn arm zit Annemieke.

MONG. Maar zie nu ne keer wie dat daar is, zie!

LEO. Kan ik dat hier ergens kwijt?

MONG. Bij mij! Kom, mijn klein schatje! Kom ne keer bij opa.

LEO. Vooruit, Annemieke, geef dikke opa een flinke knuffel.

Mong neemt het kleintje over en geeft haar een zoen. Knuffelt haar.

LEO. Nee, ik bedoel dat pakje hier. Kan ik dat ergens verstoppem?

MONG. Die is nogal veranderd sinds de laatste keer, zeg!

LEO. Dat was verleden week, pa.

MONG. Spijtig dat we haar zo weinig zien, hé.

LEO. Ge gaat toch weer niet beginnen?

MONG. Ik stel gewoon vast, Leo. Waarom moet gij achter elk woord dat ik zeg van alles

zoeken dat er niet is?

LEO. Gij moest politieker geworden zijn, pa. Die doen niet liever dan vaststellen en voor de rest doen ze de kloten.

MONG. Voor wie is dat pakje?

LEO. Kan ik dat ergens verstoppen, vroeg ik. Voor ze 't ziet?

MONG. Wie?

LEO. Ons ma tiens! Want ik ken haar. Ze is in staat is om alle kasten binnenste buiten te keren.

MONG. Wat is dat hier vandaag met die kasten, zeg! Stop het in de oude oven. Die weet ze met moeite staan. Zeg, is er iets met uw ma?

LEO. Ik wist al lang dat ge een domme uil zijt, pa, maar dat ge zo'n domme uil waart, dat wist ik niet. Ons ma wordt vandaag zestig.

MONG. *(Schrikt oprecht.)* Miljaar!

LEO. En gij weet weer van niks, // ben ik zeker.

MONG. // Milledju! Glad vergeten! Domme uil!

LEO. Ge gaat mij u niet horen tegenspreken. *(Afbakkerij.)*

LISA. *(Op winkel.)* Wat zit gij daar met die klein te doen? Ik had haar in haar bedje gelegd.

MONG. Onze Leo heeft haar naar bene... Lisa, luister 'ns.

LISA. Als ge gedaan hebt met eten, ruim dan voor één keer af, als 't niet te veel gevraagd is.

MONG. Lisa, zou ge...

LISA. Want ik moet dat altijd achter uw gat doen. Geef die klein hier.

MONG. zou ge efkes wil <<

LISA. Kom, mijn klein lieveke, want den dikke bompa

MONG. Opa!

LISA. Opa! ...gaat u seffens nog in zijn zjat laten vallen. *(Ze neemt het kind, dat begint te grienen.)* Ziet ge wat ervan komt als ge dat kind niet goed vasthoudt? *(Wiegt het.)* Ik hoop dat ze komt, Mong. Ik hoop zo dat ze komt!

MONG. Ge zult het wel zien als 't zover is...

LISA. Ze is mijn verjaardag nog nooit vergeten, Mong. Nog nooit.

MONG. Dikke proficiat, Lisa! Kom hier! *(Zoen.)* Wie had dat ooit gedacht?

LISA.   ? ? ?

MONG.   Allee, 't is te zeggen... Zestig is een heel mooi getal! Ge zit in de helft!

LISA.   Merci voor 't compliment. Ons Eliane is de laatste keer niet geweest, maar daar kon zij niks aan doen. Er zal iets in de weg gekomen zijn. Iets onverwachts. Ik weet dat, een moeder voelt zoiets aan. Hier.

MONG.   Ze is het niet vergeten, Lisa. Allee, wie vergeet nu zoiets? Uw verjaardag! Luister, ik moet u <<

LISA.   Ze is mijn kind, Mong. Ze heeft alle reden...

MONG.   Ik heb de kans niet gehad <<

LISA.   om bij dat stuk krapuul weg te gaan. Maar ge kunt er haar zo moeilijk van weg houden. 't Is hij die haar die smeerlapperij bezorgt.

MONG.   Eigenlijk ben ik het domweg vergeten.

LISA.   Mong, als ze komt, zou ge 't dan alstublieft geen opmerkingen Doe mij voor één keer een plezier.

MONG.   Als ze komt... Als als... Met *Als* kunt ge Parijs op flessen trekken, zeggen ze in 't Frans.

LISA.   Hoe kunt ge zoiets denken, Mong?

MONG.   Allee, 'k zal mijn best doen. Ik hoop dus voor u dat ze komt. Is 't zo goed?

LISA.   Wat waart ge vergeten, zegt ge?

MONG.   Wat?

LISA.   Ja, ge zegt daarjuist dat ge iets vergeten waart.

MONG.   Ha ja! Wel, 't is stomweg uit mijn gedacht gegaan met al dat werk en zo, en daarom ben ik het <<

Telefoon.

LISA.   Hou dat kind vast. Voorzichtig! Dat ze niet valt.

Ze geeft hem het kind en neemt de telefoon aan. Mong snuift. Hij ruikt iets.

MONG.   Lisa... Lisa!

LISA.   Bakkerij Davids, goeie morgen. Waarmee kan ik u helpen? 't Is madam Verschue-

ren, ben ik zeker. Twee malse sandwichkes... Voor vandaag nog. Geen probleem. Dat noteer ik op naam van? Verschueren. Zo... Komt in orde. Vergeet niet dat we vandaag uitzonderlijk om twaalf uur sluiten, nietwaar, madam Verschueren. Och, een klein familiefestje, madam Verschueren.

MONG. (Ook dat nog.)

LISA. Ge kent dat wel, nietwaar. Ah, ge kent dat niet? Nee... Tot straks dan, madam Verschueren. Hartelijk dank en nog een fijne dag verder.

MONG. (Madam Verschueren...)

LISA. (*Ze neemt het kind.*) Hoe lang zit dat kind hier zo al? En gij zegt niks.

MONG. . . .

LISA. Kom, mijn schatje, oma gaat u een verse pamper aandoen en daarna gaan we mooi eetekes doen zie, want de mamma heeft voor ons klein engeltje een lekker fruitpappeke enz... enz... (*Af keuken met de baby.*)

MONG. (*Blaast het uit!*) Mong, vent... Ge hebt u weer goed in nesten gewerkt...

Korte pauze. Erica komt uit de winkel.

MONG. Er is nog een bestelling binnen gekomen van de oude Verschueren. (*Erica neemt het briefje.*) Erica, zou ge voor mij iets willen doen?

ERICA. Wat?

MONG. Zou ge voor mij geen cadeau willen kopen voor ons ma? Ik zal u geld geven.

ERICA. Gij mij geld geven? Waar gaan we dat schrijven!

MONG. Ja, want ik heb // geen tijd...

ERICA. // Geen tijd. Moet naar 't wc!

Ze loopt af. Mong gaat naar de deur van de bakkerij en blijft duidelijk wachten op Leo, die ten slotte naar buiten komt met zijn telefoon aan zijn oor.

LEO. (*In telefoon.*) (We moeten het er absoluut eens over hebben. Het is toch belangrijk. Akkoord, maar dat moet toch kunnen?)

MONG. Waar zijt ge zo lang ge... ? <<

LEO. Goei plek, pa. Daar vindt ze 't nooit. (*Idem.*) (Komaan, geef ons een kans.)

MONG. Leo, zou ge voor mij...

LEO. Sorry, pa. Geen tijd.

Leo af keuken terwijl hij verder telefoneert. Erica op.

MONG. Erica...

ERICA. Sorry, pa. Geen tijd. *(Winkelbel. Bij de deur.)* Hey! Hoe is 't? *(Af winkel.)*

MONG. Hier zou ge van pure miserie zo in uw bed kruipen.

Hij denkt even na. Dan gaat hij de bakkerij in. Korte pauze. Vera op winkel. Ze heeft niet alleen een cadeau, maar ook een taart meegebracht. Erica blijft even in het deurgat staan.

ERICA. Ons ma zal in de keuken zijn. Ik kom zodra ik hier kan. *(Deur dicht.)*

Vera zet de taart en haar handtas op tafel, trekt haar jas uit, doet haar sjaaltje af en gaat alles samen met het cadeau in de hal aan de kapstok hangen. Mong op bakkerij met het pakje. Wil af hal. Vera op hal. Mong doet een onhandige poging om het pakje te verbergen.

VERA. Dag pa.

MONG. Hé, ons Vera. *(Zoen.)* Mij zo doen verschieten. Wat is dat voor iets?

VERA. Een verjaardagstaart voor ons ma. Ik heb ze voor de gelegenheid speciaal laten glazuren en garneren.

MONG. Ha ja... Cho! Daar gaat ze content mee zijn, zu. *(Ik heb al geen goesting meer.)*

VERA. Ik heb ze bij een andere bakker besteld omdat de kans groot is dat gij ze vergeet te bakken.

MONG. Ik dat vergeten? Waar haalt ge 't?

VERA. Hoe is 't voor de rest?

MONG. Het gaat... *(Strekt zijn rug.)* ...precies vanzelf.

VERA. Wat scheelt er, pa?

MONG. Den ouwe is geen twintig meer, hé meiske. 't Nachtleven begint in mijn botten te kruipen.

VERA. Zo zit het leven in mekaar, pa. Na zonneschijn komt regen. Je hebt voor ons ma een

cadeautje gekocht, zie ik.

MONG. Euh... Ja, daar moet ge niet tot op 't laatste nippertje mee wachten, hé!

VERA. Wat zit erin?

MONG. Een verrassing!

VERA. Ik heb ook iets. Echt iets voor ons ma. Ze zal er blij mee zijn!

Ze lachen allebei. Mong legt het pakje op tafel en rolt het vlug in de krant. Hij schuift de doos met de taart ongezien naar de rand van de tafel. Dan tast hij pijnlijk aan zijn rug.

VERA. Als ik je zo bezig hoor, zou ik er niet lang meer aan twijfelen om de zaak over te laten.

MONG. Nog twee jaar Vera, en dan ben ik op mijn gemak. Spijtig dat de Leo de boel niet wil overnemen, want mijn zoon, die moest absoluut blibligings worden... of hoe heet dat ook weer.

LEO. *(Op keuken.)* Bibliothecaris, pa. Dat heet bi-bli-o-the-caris. // Hey, zus!

MONG. // Zoiets...

VERA. *(Zoen.)* Hey Leo. Is mijn lievelingsnichtje er niet?

LEO. Ge zult verstedd staan als ge haar ziet. Ze is bij ons ma.

LISA. *(Op keuken.)* Hé, wie we daar... Vera!

VERA. Dag, ma! *(Zoen.)* Gelukkige verjaardag!

LISA. Dank u, meisje.

VERA. Ik heb alleszins iets meegebracht voor deze namiddag bij de koffie. Cadeautjes volgen dan! Hè, pa? *(Lachje.)*

MONG. Grmpf...

Mong gaat op de voorscène bij "het raam" staan en staart naar buiten.

VERA. Hoe is 't ermee, ma?

LISA. Ik mag niet klagen.

VERA. Ik heb je nog nooit horen klagen, ma! Jij bent de dapperste vrouw die ik ken! Ik moet jullie de groetjes doen van Raymond.

LISA. En zoveel van ons voor hem. Spijtig dat hij niet... Ik ben blij dat ik u zie, mijn kind.

Koffie?

VERA. Graag. Ik moet jullie allen ook de groetjes overmaken van Eliane.

LISA. Eliane? Hoe is 't met haar?

LEO. Hoe ziet ze eruit?

MONG. (Als een verzopen kat.)

VERA. Goed, ma. Echt waar. Ze heeft een heel andere kleur, een frisser gelaat. Ze doet het echt goed. Het werkt.

LISA. Spijtig dat ik haar de laatste tijd wat minder heb kunnen zien.

Lisa maakt een verveeld, maar veelzeggend gebaar in de richting van Mong.

VERA. We hebben daar begrip voor, hoor ma.

LEO. Ons ma kan bijna nooit tijd vrijmaken. Controle, verstaat ge, Vera.

MONG. Niks controle. Wij moeten werken. Of denkt ge dat wij ons kunnen permitteren om een dag te sluiten? Wij hebben geen twee maanden verlof, zu.

LEO. // Aah pa, jong. Godverdomme.

VERA. Misschien heb je liever dat ik weer naar huis ga, pa? *(Totale stilte.)* Want die *van 't onderwijs*, die werken niet. Wij komen 's morgens ons klas binnen en we zuigen maar wat uit onze duim. Volgens jouw typische mentaliteit gaat dat zo!

LEO. De kampioen van de bekrompen clichés heeft gesproken.

LISA. Jongens...

LEO. Ge weet toch, Vera, dat er op heel de wereld maar één mens rondloopt die echt werkt. De rest knoeit er maar wat op los.

MONG. Och jongen, hou op met uw <<

LISA. Vindt ge 't niet raar dat ons Vera nog maar vijf minuten binnen is en dat het er al tegen zit met u? Vindt ge dat normaal, Edmond?

MONG. Als ge in uw eigen huis al niks meer moogt zeggen...

LEO. Dan houdt ge uw mond... *(Lange, vervelende stilte.)* Hoe gaat het met mijn zus? Vertel misschien verder daar waar ge opgehouden hebt toen onze pa u onderbroken heeft.

VERA. Eliane maakt het goed. Echt! Het gaat elke dag beter. Ze houdt het programma vol.

En dat is zware kost.

MONG. De hoeveelste keer probeert ze dat nu al?

LISA. // Stil, Edmond.

LEO. // Zwijg, pa.

VERA. Ik garandeer u dat het deze keer meer is dan gewoon proberen.

MONG. We zijn benieuwd...

LISA. Denkt ge dat ze komt? Oh, Vera, ik hoop het zo! (*Een snik.*)

VERA. Ze evolueert positief en haar relatie met de andere bewoners is prima. Misschien komt ze onder begeleiding.

LISA. Dan is die persoon hier ook welkom. Wanneer hebt ge haar nog gezien?

VERA. Eind vorige week. Geloof me nu, ma. 't Komt in orde. Ze wil haar vroegere leven terug. Voor het te laat is.

Erica op winkel.

LEO. En Carl?

VERA. 't Is voor hem dat ze zo bang is. Zolang ze in *De Kiem* verblijft, is ze veilig, maar zelfs daar laat hij haar niet met rust. De politie is al geweest, hij kreeg contactverbod, maar ik denk niet dat het helpt. Bij *De Kiem* kennen ze dat soort figuren. Ze zullen er wel voor zorgen dat Eliane in een vluchthuis terecht kan.

LISA. We moeten blijven geloven.

MONG. Vraag u misschien eens af hoe dikwijls ze al afgekickt en hervallen is? Ik kan het op mijn twee handen niet tellen.

ERICA. Hou op met overdrijven, pa. Vertel verder, Vera.

VERA. Ze mag al eens alleen op stap. Even winkelen in 't stad. Kleine dingen. Dan spreken we af bij een koffietje.

ERICA. Dat is goed nieuws.

VERA. Het belangrijkste is nu dat ze van Carl verlost raakt, want hij zal haar opwachten. Na haar verblijf in het vluchthuis, kan Eliane bij Raymond en mij intrekken.

LISA. Bij u? Zou ge dat voor haar willen doen, Vera?

VERA. Carl weet ons niet wonen. We hebben plaats genoeg en ik heb het er met Raymond

over gehad. Hij heeft er niets op tegen. Eliane heeft zelfs al zicht op een baantje. Dat is ook dank zij Raymond.

LISA. Die Raymond toch... Is dat geen goed nieuws, Mong.

MONG. Grmpf...

VERA. Maak u geen zorgen, ma. Ik heb Eliane van dichtbij blijven volgen en ik heb haar echt leren appreciëren. Ze krijgt haar trein op het juiste spoor.

MONG. Allee vooruit. Zie maar dat ze u niet omver rijdt.

ERICA. Pa, verdomme!

MONG. // *(Maakt een gebaar van: "Ik zeg niks meer".)*

LISA. // Oh, Eliane toch... *(Huilt.)*

VERA. 't Komt in orde, ma. Toe... *(De meisjes troosten haar.)*

LISA. Ik beklaag het mij zo. Ik had beter moeten weten.

LEO. Wat had ge beter moeten weten, ma? Niets!

MONG. Gij hebt u niets te beklagen, Lisa.

ERICA. Rustig, ma. Ga zitten, kom. *(Ze helpt haar moeder op een stoel.)*

VERA. Wilt ge een glas water, ma?

ERICA. Ik ga wel. *(Af keuken.)*

VERA. Ze vraagt hoe het komt dat ze jou de laatste tijd zo weinig gezien heeft.

LEO. Ik weet het, Vera. Maar Annick en ik zijn nog niet zo lang uit mekaar en we willen de schade zoveel mogelijk beperken voor het kleintje. Daar kruipt veel tijd in... Ge-loof me, ik wou dat het anders verlopen was.

ERICA. *(Op met glas water.)* We zijn vroeger toch ook veel te weinig geweest, slimme.

LEO. Er is geen excuus. Ik had meer contact met mijn zus moeten houden. Al die rompslomp... Ik heb het huis aan Annick en Annemieke gelaten, ziet ge.

MONG. Voor bijna niks. // Hoe stom kunt ge zijn? Ge had dat huis ///

LISA. // Niet weer...

LEO. /// Nooit mogen opgeven! Want voor u zijn stenen belangrijker dan mensen.

MONG. Dat zeg ik toch niet.

LEO. Iets niet zeggen is, naast mattetaarten, uw specialiteit!

MONG. *(Onnozelaar...)* *(Winkelbel.)*

ERICA. Intussen heeft ons Leoke het domst mogelijke gedaan, Vera. Hier komen wonen!

Hoe slim moet ge daar voor zijn? (*Erica naar winkel en af.*)

LEO. (*Tot Vera.*) Niet te veel over nadenken. Ik wil hier zo snel mogelijk weg. Plezant is anders.

MONG. Als gij de zaak had overgenomen, dan kon ik u met plezier nog wat helpen en rustig uitbollen...

LEO. Dan had ik niet alleen de zaak overgenomen, maar ook de zaag.

LISA. Kom, Vera. Want met al dat kabaal van ons mannen hebt gij ons Annemieke nog niet gezien. (*Beiden af keuken.*)

MONG. De godganse dag met uw neus in de boeken zitten, hoe plezant moet dat niet zijn, zeg. Cho!

LEO. Dat heeft er om te beginnen niets mee te maken en ten tweede, gij weet in nog geen honderd jaar hoe plezant het is om een boek te lezen.

MONG. Mij gaat ge daar niet zien, in dat soort dinges... instellingen, allee.

LEO. Sorry, pa. Ik was helemaal vergeten dat gij nooit boeken leest...

MONG. Dat ziet ge van hier! Niks anders dan fantasiekes en onnozelheden.

LEO. ...en dat ge een halve analfabeet zijt gebleven.

MONG. Hela, betweter, ik lees de gazet! Is dat niet lezen misschien?

LEO. En in de gazet staan geen fantasiekes en onnozelheden?

MONG. Dat heb ik nog niet gecontroleerd. Gij wel?

LEO. Och man toch, ge weet niet wat ge vertelt. Een boek lezen, dat is als...

MONG. Jaja, 't is goed. Ga uw fantasiekes maar op een ander verkopen.

LEO. Nu heb ik tenminste een echt toffe job.

MONG. Ik weet dat ik verplicht zal zijn mijn zaak over te laten aan de een of andere Turk, die er dan een pittakot van maakt. Godverdomme Leo, ik mag er niet aan denken. Ik heb dat hier dag na dag met mijn twee handen opgebouwd.

LEO. Overgenomen, zult ge bedoelen. En ons ma telt niet mee, zeker? Die heeft niet dag na dag gezwoegd?

MONG. Daar heb ik het niet over.

LEO. Natuurlijk hebt ge 't daar niet over. Want gij zijt iemand die alleen leeft op de wereld. De anderen lopen alleen maar in uw weg.

MONG. Ge weet best wat ik bedoel. Ik heb verdomme vier kinderen waar ik mijn nikkel

voor heb afgedraaid en wat komt ervan? Niks! De oudste is juf in de lagere school, mijn zoon is dinges en nummer drie...

LEO. Geen woord over Eliane, hoort ge 't! Geen woord! (*Pauze.*) En ons Erica? Die is er toch ook nog? Doet die dat niet goed misschien?

Erica was net binnen gekomen om een mand/zak broodjes te halen en hoort het gesprek.

MONG. Ja, die doet dat goed. Ons Erica is perfect om de winkel te doen. Ge zult geen betere vinden. Maar een vrouw de zaak laten overnemen? Ziet gij dat zitten, Leo? Ik zie dat niet zitten.

LEO. Allee, vooruit! Vader gaat op jacht, moeder werkt op 't veld en onderhoudt het vuur! Gij zijt tienduizend jaar te laat geboren, man!

MONG. Ze is vlot, vriendelijk met de mensen, werkzaam én ze mag gezien worden.

LEO. En meer telt niet voor u? Waarom opent ge geen bordeel als uw jongste mag gezien worden?

ERICA. Gij zijt alle twee vuil dikke smeerlappen!

LEO. Erica... 't Is niet wat...

MONG. Ziet ge nu wat ervan komt!

LEO. Wie is er begonnen? Erica...

ERICA. Kan me niet bommen! (*Ze knoopt haar schort los.*) Nu weet ik tenminste voor wie ge me neemt.

MONG. Erica, meisje... Luister eventjes...

ERICA. Ik ben uw *ericameisje* niet!

Ze loopt de winkel in. Komt onmiddellijk weer op en gooit de schort naar Mong.

ERICA. Niet meer!! (*Af en we horen de winkelbel.*)

LEO. Verdomme toch! Wat voor stomme kloot zijt gij <<

MONG. Ik wist niet dat ze daar stond, Leo! Ik wist het niet! Hebt gij haar binnen horen komen?

LEO. Ge zit wéér met een dik probleem, pa!

Leo loopt af via de winkel. We horen de winkelbel. Mong weet niet hoe draaien of keren. Tot hij iets hoort. Hij grijpt de krant en vliegt de zetel in. Het pakje propt hij vlug onder zijn kleren. Lisa en Vera op. Mong neemt direct een onschuldige air aan.

LISA. Wat voor lawaai was dat hier...

MONG. . . .

VERA. Jij hebt waarschijnlijk niets gehoord, pa?

MONG. Hm?

LISA. Hewel? Ik dacht dat ge ging slapen?

VERA. En waar zijn die twee?

MONG. Leo is... kweenie... En Erica is in de winkel, denk ik.

VERA. Wat is er weer geweest, pa?

MONG. Pfr...

VERA. Je was anders flink van je oren aan 't maken.

LISA. De eerste keer vandaag.

VERA. Of er scheelt wat aan de mijne?

MONG. 't Is potdorie altijd 't zelfde met dat schepsel!

VERA. Mong! Erica is wel je dochter!

LISA. Op wie zou ze lijken, denkt ge? 't Is daar veel te stil naar mijn goesting... *(Wil richting winkel.)*

MONG. Lisa! *(Duikt als het ware op de tafel.)*

LISA. *(Schrikt.)* Wat krijgen we nu?

MONG. Helemaal vergeten, Lisa! Tafel nog afruimen!

VERA. Je hebt zeker iets goed te maken, pa?

Lisa wil naar de winkel. Mong gooit opzettelijk de taart op de grond.

MONG. Allee! Wat doe ik nu!

VERA. Pa! Dat hebt ge met opzet gedaan!

MONG. // Dat is niet waar!

LISA. // Mong, jong toch... Kom hier.

Mong weg met de krant, die hij tegen de plek houdt waar hij het pakje verborgen houdt. Lisa begint de taart op te ruimen. Vera gaat naar de keuken gerief zoeken.

MONG. Trek het u niet aan, Lisa. Er zullen langer taarten zijn dan mensen. Echt waar.

LISA. Ga naar boven, Edmond Davids. Dat ge uit mijn weg zijt.

MONG. Als ge aandringt.

LISA. Dat doe ik zeker!

Mong gaat met krant (en pakje) richting bakkerij. Winkelbel.

LISA. Waar gaat ge naartoe?

MONG. Euh...

LISA. Uw slaapkamer is langs daar! (*Tweede Winkelbel.*)

MONG. In mijn bakkerij kom ik tot rust.

LISA. En mag ik die krant misschien ook eens lezen?

MONG. Ge krijgt ze direct. Ik moet eerst efkes rusten.

LISA. En om te rusten hebt ge die krant nodig? (*Derde winkelbel.*)

MONG. Ja! Nee! Ik bedoel dat ik lees terwijl ik in slaap val. Verstaat ge? Allee, zoiets.

LISA. Welk raar beest heeft u vandaag gebeten, Edmond Davids? (*Vierde winkelbel.*)

MONG. Laat maar. (*Lisa wil naar de winkel.*) Wacht! Doe gij hier maar verder. (*Bij de deur kijkt hij even naar binnen.*) Ha? Goede morgen! Oei! Is mijn dochter er niet?...

LISA. // Rare manier van rusten...

MONG. // En wat mag het zijn?

Hij gaat met de breedst mogelijke glimlach af winkel. Vera op met emmer water, vod, stoffer en blik. Lisa ruimt de tafel verder af.

LISA. Die heeft in heel zijn leven nog geen vijf keer in de winkel gestaan... (*Opent deur keuken.*) Dada, mijn klein lieveke. Oma komt strakskes, hé? Erica! ...

VERA. We komen van daar, ma.

LISA. (*Gaat naar de hall.*) Erica?! (*Komt terug.*) Wat die vandaag allemaal in hun gedacht hebben...

VERA. Weet je wat ik niet begrijp, ma? Hoe jij het met die bende zo lang volhoudt. Ik zou al lang <<

LISA. Och, meiske... Mong heeft in den tijd de bakkerij van mijn ouders overgenomen en zo is dit hier gans mijn leven al mijn vaste stek geweest. Dit is mijn thuis, mijn leven. Ik heb nooit iets anders gekend. Ik kan hier niet weg, Vera. En wie gaat er die halve gare tegenhouden als hij kuren krijgt? *(Lachje bij allebei.)*

VERA. Da's waar, ma... Zo, ik ben klaar. Kom je mee? Want 't kleintje zit alleen in de keuken.

LISA. *(Bij de deur.)* Als ge dat daar ziet zitten, allee... Zo'n schatje. Dan vraagt ge u toch af waarom die twee onnozelaars uit mekaar zijn gegaan.

VERA. Waarom vraagt je het hem niet?

LISA. Hij zegt er amper een woord over.

VERA. Dat is een tikkeltje verdacht, hé ma! Geen zorgen. Ik kom er wel achter!

LISA. 't Is toch een braaf kind, hé Vera. Die hoort ge gewoon niet! Toch spijtig dat ik er zo niet meer heb.

VERA. 't Is goed, ma. Ik heb het beet...

Lisa gaat de keuken in, Vera volgt haar. De deur blijft open staan en we horen hoe de vrouwen tegen Annemieke kwetteren, hoe ze de rommel weggooien, het gerief wegzetten, enz... Dan doet een van hen de deur dicht. Even pauze en de deur van de winkel wordt geopend. Mong komt op, gevolgd door Erica en Leo. Ze hijgen na.

MONG. Nu moet ge mij eens klaar en duidelijk uitleggen

LEO. Nu niet, pa. Ik heb hier nog een en ander te regelen. De klanten wachten. *(Werkt een mopperende Mong opnieuw de winkel in.)* Stt! *(Hij luistert even aan de deur.)* Er is volk, dat houdt hem wel even bezig. Ge ziet dat ik nog altijd harder kan lopen dan gij, hé, kickbokserke!

ERICA. *(In de houding.)* Ge wilt zeker nog een toek op uw snuffel.

LEO. Hey, hey! Rustig!

ERICA. Ik ben het kotsbeu, Leo. Ik blijf hier geen seconde langer.

LEO. Op de verjaardag van uw moeder? Da's een schoon cadeau dat ge haar geeft, Erica.

ERICA. Waarom moet die rotzak altijd << En gij zijt niet veel beter!

LEO. Rustig! 't Is genoeg geweest vandaag. (*Wil haar bij de schouders nemen.*)

ERICA. Blijf van mijn lijf!

LEO. Ik ben de vijand niet, Erica. Dat weet ge best. Ik denk dat we eens rustig met mekaar moeten praten.

ERICA. Zeg wat ge te zeggen hebt. Hoe vlugger ge gedaan hebt, des te vlugger ben ik hier buiten.

LEO. Wat hebt gij uitgespookt?

ERICA. Wa... uitgespookt?

LEO. Niet doen dat ge van niks weet, Erica. Dit.

Hij toont een predictortest. Erica wil ze afnemen. Leo laat het niet toe. Stilte.

ERICA. Waar hebt ge dat... ?

LEO. Ik heb daarstraks gezien dat ge in het bestelboekje niets had genoteerd. Ge hield dus iets verborgen dat belangrijk genoeg was. Dat telefoontje was fake. Kon alleen maar een telefoontje aan Simon zijn. Maar eerst was er dit. (*Toont de test.*) Heb ik u daarstraks niet uitgelegd dat alles uitkomt?

ERICA. Luister Leo, ik ga open en eerlijk met u zijn.

LEO. (*Glimlacht.*) Dat meent ge niet!

ERICA. Ik heb u nog nooit belogen, Leo!

LEO. (*Lacht.*) Niet overdrijven. Hoe ver zijt ge al?

ERICA. . . .

LEO. Antwoord, Erica.

ERICA. Niks! (*Lange stilte.*) Simon en ik kennen mekaar al bijna een jaar. Vandaar.

LEO. Bijna een jaar? Wow! Dat moest natuurlijk gevierd worden.

ERICA. Ge lacht wéér met mij!

Ze vliegt hem aan. Hij grijpt haar bij de polsen.

LEO. Kalmeer u! Ik ben nog nooit zo serieus geweest, zusje. Vertel op.

ERICA. (*Zucht.*) 't Was de eerste keer.

LEO. Dat ge hier in mijn gezicht staat te liegen? Erica?

ERICA. Bijna de eerste keer...

LEO. Wat is dat voor shit? En direct prijs. (*Ernstig.*) Hoe ver zijt ge al, vroeg ik u.

ERICA. Amperkes...

LEO. Wilt ge eens ophouden met mijn voeten te spelen?

ERICA. Simon en ik zijn altijd heel voorzichtig geweest.

LEO. Ja, dat is duidelijk! Dit keer was er waarschijnlijk amperkes een gaatje in 't kapootje!

ERICA. Daar kunnen wij toch niet aan doen?

LEO. Nee. 't Is de schuld van Sinterklaas. En Simon, die weet het nu. Ge zijt weer veel te impulsief geweest, Erica. Ge had hem nog niks mogen zeggen.

ERICA. Waarom niet?

LEO. Omdat het te vroeg is. Het was beter geweest als hij het zelf had ontdekt. Trouwens, zoiets belangrijks moet ge persoonlijk aan iemand meedelen, niet via de telefoon. Shit, Erica. Wat moet ik doen met iemand gelijk gij?

ERICA. 'k Weenie... Mij verkopen op de markt of zo.

LEO. Ge kunt er nog mee lachen ook.

ERICA. Maar nee, ik kan daarmee niet lachen.

Stilte. Ze buigt het hoofd. Hij begint met een schuchter lachje, zij beantwoordt en ten slotte kunnen ze 't weer best met mekaar vinden.

ERICA. Ge gaat het hen toch niet zeggen?

LEO. Dat ziet ge van hier. Voorlopig blijft het ons geheim. Voorlopig, want vroeg of laat... Ge gaat het hen moeten zeggen, hé Erica. Dat verstaat ge toch.

ERICA. Gaat ge me helpen, Leo? (*Met een traan.*) Ge laat me toch niet in de steek...

LEO. Zotteke. Kom hier. (*Flinke knuffel.*) We zullen wel een oplossing vinden.

ERICA. Hey, maat! We willen het houden, zu! Ge moet niet proberen... Allee, ik toch...

LEO. Maar natuurlijk willen we het houden! Erica? Dacht ge dat ik soms Voor wie neemt ge mij!

ERICA. Meent ge dat?

LEO. Honderd procent. Annemieke mag gerust een neefje of een nichtje krijgen.

Glimlach bij Erica. Dan vliegt ze hem rond de hals.

ERICA. 't Spijt me van uw neus... Ik hoop dat hij niet gebroken is.

LEO. Nee. Wees blij dat *ik* het ontdekt heb!

ERICA. Megacool. Gij zijt de liefste broer die ik heb!

LEO. Wees er dan zuinig op, want ge hebt er maar één. Wat zei Simon?

ERICA. Hij reageerde nogal onverwacht, vond ik. Ik ga hem bellen om eens af te spreken.
Wil ik het nu doen?

LEO. Vooruit. Hij is toch wakker.

Erica neemt haar mobieltje en belt naar Simon.

ERICA. Hallo. Ja, bolleke, ik ben het. Zou ge me na de middag eens willen terugbellen, alstublieft? Merci... Kusje. (*Haakt in.*) Antwoordapparaat. (*Stopt telefoon weg.*)

LEO. En de volgende keer gooit ge die dingen niet in 't vuilbakje van de badkamer waar iedereen ze ziet liggen.

ERICA. De volgende keer? Dat zal nog een poosje duren, denk ik.

MONG. (*Op winkel.*) Wat zal er nog een poosje duren?

LEO. Dat gij de klanten nog zult bedienen.

MONG. Dat geloof ik! Ik ben 't nu al beu. Ik heb veel zin om te sluiten.

ERICA. 't Is nog geen tien uur, pa. Niet eens negen!

MONG. Toch bijna acht! En nu ga ik eens naar boven. [*Of het uur dat de klok aangeeft.*]

LEO. Is 't zelfbediening?

MONG. Zelfbediening?

LEO. Wie gaat de winkel intussen doen?

MONG. Erica zeker.

LEO. Zou ge dat niet eerst aan uw jongste vragen? Of ze 't nog wil doen?

MONG. (*Zucht.*) Erica, zou ge de winkel willen doen? Is 't zo goed?

ERICA. Bijna.

MONG. Alstublieft. (*Gaat af hal.*)

ERICA. Ge ziet dat ge hem zover kunt krijgen!

LEO. Maar ge moet wel aandringen!

Ze barsten in lachen uit.

VERA. (*Op keuken.*) Valt er iets te lachen?

LEO. Dat gebeurt hier soms. Heel soms. Profiteer ervan!

Erica is uitgelachen en gaat af winkel. Korte pauze.

LEO. Dan zou Eliane bij u kunnen intrekken, zegt ge?

VERA. Hier moet ze al niet komen.

LEO. Nee, tuurlijk niet.

VERA. Ik heb het er met Raymond over gehad en hij had er niets op tegen.

LEO. Gij hebt het echt getroffen met Raymond.

VERA. Dat klopt, Leo. Ik kan me geen betere echtgenoot indenken.

LEO. Als die u niet graag ziet, weet ik het niet meer.

VERA. Het is wederkerig, Leo. Vermits de kinderkamer toch leeg staat...

LEO. Spijtig genoeg...

VERA. . . .

LEO. Sorry, Vera. Had ik niet mogen zeggen. Het is niet de bedoeling oude wonden open te halen.

Terwijl ze vertelt zal Vera gaan zitten, een broodje eten, koffie drinken, enz... Leo komt ook aan tafel zitten.

VERA. Er zijn geen oude wonden, Leo. Nooit geweest. Het is gewoon wat ik mijn hele leven heb gewild. Luister, ik ga je iets vertellen dat ik nog niet aan Raymond heb verteld, wat dan vrees ik voor onze relatie. Ik wil evenmin dat iemand hier het te weten komt. Bij mij zit het hier vanbinnen en ik vind dat het eindelijk tijd wordt dat ik het loslaat. Noem het voor mijn part een geheim, maar jou vertrouw ik onvoorwaardelijk. De kinderkamer staat leeg, omdat ik het zo wil. Je moet weten, Leo, dat ik in mijn leven nooit één seconde de behoefte heb gevoeld om kinderen te hebben. Maar

zoiets mag je als vrouw nooit zeggen, vermits je als meisje voorbestemd bent om moeder te worden. Het wordt van je verwacht, het wordt je ingelepeld wanneer je nog kleuter bent met poppemiekes in kinderwagens, minikeukentjes en weet ik veel. Wij mochten vroeger niet op een bal stampen of we werden op het matje geroepen. Het is iets wat vandaag de dag jammer genoeg meer gebeurt dan je denkt of veronderstel je dat alle macho's in rook zijn opgegaan? Een vrouw heeft het recht om niet voor een kind te kiezen, meer nog, ze hoeft er zich niet eens voor te verantwoorden! Het is toch te gek voor woorden! Je bent niet volledig vrouw als je geen kinderen hebt! Ik vraag me af wie die gekkenpraat uitgevonden heeft. En nog iets: ik ben niet van plan om urenlang te lijden om een kind op de wereld te zetten of 's nachts voortdurend wakker gekrijst te worden. Ik heb ook mijn leven. Denk nu niet dat ik niet van kinderen houd. Ik ben dol op Annemieke, dat weet je best. En wie niet van kinderen houdt, moet niet voor de klas gaan staan. Van één ding ben ik honderd procent zeker: ik wil niet dat er een tweede ik op deze wereld rondloopt. Erger nog, kun je je voorstellen dat er een nieuwe Mong in mijn buik zou groeien? Onze teergeliefde vader is het resultaat van een eeuwenlange zorgvuldige selectie, Leo en niet zomaar een eenmalig genetisch experiment. Daarom heb ik de boot altijd afgehouden en met Raymond mee gezocht telkens onze pogingen op een mislukking uitliepen. En die pogingen waren talrijk. Ik weet het, mijn geheim is nu geen geheim meer. Het werd informatie. En informatie kan gedeeld worden, rondgebazuind, tot zelfs vervalst of verkocht. Ik reken bijgevolg op jou.

LEO. Vera, je hebt het me toevertrouwd en ik heb geluisterd. Ik ben uw broer. Altijd.

VERA. Dank je, Leo. Neem zeker geen voorbeeld aan mij en beklaag je vooral niet dat Annemieke er is. Integendeel, wees gelukkig met haar. Ik wil me niet bemoeien, maar ik vind het jammer dat je met Annick gebroken hebt. Dat is het enige wat ik erover kwijt wil.

LEO. Ik maak iedereen wijs dat Annick aan de basis ligt van de breuk, maar niets is minder waar. Het is een stom leugen om mezelf vrij te pleiten. Daar begint mijn gewetens serieus last van te krijgen. (*Pauze.*) We moesten naar een colloquium in Den Haag. 's Avonds een stapje in de wereld gezet met collega's en ja... veel sfeer, te veel drank en wiet... en 's morgens wakker geworden met een vreemde vrouw in bed. Ik

weet niet hoe ze er terecht is gekomen. En die haar naamkaartje stak achteraf in mijn jaszak, stel je voor... Annick vond het en ik kon mijn pakken maken.

VERA. Dom jongetje.

LEO. Als je eens wist... Ik wacht eerlijk gezegd liever nog wat af.

VERA. Alvorens de scheiding aan te vragen?

LEO. Liefst.

VERA. Je houdt nog van haar.

LEO. Wat dacht je? We kennen mekaar al van in het middelbaar. Sindsdien zijn we onafscheidelijk. Tot nu. Annick is alles voor mij, Vera.

VERA. Dacht ik al. Je moet me zo niet bekijken, Leo. Ik zag niet alleen aan je lichaamstaal dat er wat schort, maar vooral dat je Annick niet uit je hoofd kunt zetten.

LEO. Wat kan ik doen?...

VERA. Bel haar op. Spreek met haar af om eens serieus te praten. Je kent mekaar immers door en door. Biecht haar alles, maar dan ook alles op. Bied je excuses aan. Sterker nog: vraag vergiffenis en haal alles uit de kast. Maak geen beloftes die je toch niet kan invullen, maar blijf realistisch. Ik heb altijd de indruk gehad dat jij ook alles voor Annick betekent. Er bestaat bijgevolg een serieuze kans dat het goed komt, geloof me. En vooral, heb geduld, oké? Alles gebeurt niet op één dag. Ze zal je ooit vergeven. Maar jij moet om te beginnen jezelf leren vergeven. Maar vooral, beklaag je nooit dat Annemieke er is, zij is jullie gemeenschappelijke winst. Wees gelukkig met haar. Zij zal jullie weer bij mekaar brengen.

LEO. Ik hoop het. Bedankt, grote zus.

VERA. Zo zie je maar dat we allemaal ons geheim meedragen.

LEO. Ik vraag me af welk geheim er in Mong zijn kopke rondspookt.

VERA. Als we dat wisten... Mijn geweldige broertje... Want waar zou Erica staan als ze jou niet had?

LEO. Dat vraag ik me soms ook af. Ik probeer mijn best te doen. Maar ze kan zo verdomd lastig zijn.

MONG. (*Op hal. Stilte.*) Ik ben een beetje gaan liggen, maar ik kan niet slapen.

LEO. Last van een slecht geweten, pa?

MONG. Is er nog koffie?

LEO. Als ge kijkt, dan weet ge 't.

Mong controleert. De pot is leeg.

MONG. Zou er iemand koffie kunnen zetten?

LEO. Luister eens, pa. 't Is vandaag een belangrijke dag voor ons ma. Zestig jaar is niet niks.

MONG. Tegen wie zegt ge 't...

LEO. Daarom zou ze graag hebben dat al haar kinderen bij haar zijn. Ook Eliane. (*Mong knikt.*) Begrijpt ge dat ons ma dat zo wil?

MONG. Van het standpunt van uw ma gezien begrijp ik dat zeker. Ik hoop dat gij begrijpt <<

LEO. Nee, pa. Wij begrijpen niet.

MONG. Ik heb nog niks gezegd.

LEO. We weten wat ge gaat zeggen.

MONG. Bon, ondanks alles hebben wij - uw moeder en ik - ons uiterste best gedaan om u een goed leven te geven en hebt ge alle drie mogen studeren. Ik veronderstel dat we daar in geslaagd zijn en ik hoop dat gij dat begrijpt. Dat wou ik toch zeggen.

VERA. Daar twijfelen we geen seconde aan, pa.

MONG. Maar zij, zij wou niet. Ze was misschien vijftien of zestien en ze slikte en smoorde alles wat ze te pakken kon krijgen. En wij stonden daar...

VERA. Pa, die historie hebben we al tot vervelends toe gehoord. Trouwens, als er ergens woorden vallen, dan zijn er steeds minstens twee partijen bij betrokken.

MONG. Ik weet voor wie gij partij trekt.

LEO. Luister, het enige wat we zouden willen <<

MONG. Is dat niet belangrijk misschien?

LEO. Wat?

MONG. Dat we elke cent gedraaid en gekeerd hebben om u te geven wat u toekwam.

VERA. Laat hem spreken, Mong. Toe...

MONG. Allee, vooruit. Spreek dan...

Tijdens de volgende repliek komt Erica uit de winkel.

- LEO. Eliane is onze zus en ze heeft blijkbaar de juiste weg gevonden. Ik hoop dat ze vandaag komt opdagen, dan zullen we 't zelf kunnen constateren. Geef haar een kans. Meer vragen we niet.
- MONG. Een kans... Hoeveel kansen heeft ze al niet gekregen?
- ERICA. Maar nooit van u! Het enige wat gij gedaan hebt is haar kleineren en afkammen. Als ge constant vernederd wordt, als ze aldoor zeggen hoe dom en waardeloos ge zijt, dan gaat ge dat op de duur geloven.
- LEO. Gij hebt ons Eliane nooit gegund waar ze recht op had: geluk. De familie is bereid haar te vergeven, op één na: gij. Ge zijt hier dus dik in de minderheid en ik geloof dat ik mag spreken in naam van Vera, Erica, mezelf en niet te vergeten, ons ma. Wij zijn bereid Eliane terug in de familiekring op te nemen. Persoonlijk wou ik graag weten wat gij daar op tegen hebt, want wij willen een oplossing.
- ERICA. En ik vraag mij af wat gij er op tegen hebt dat ons Eliane naar huis terugkeert. Buiten het feit dat ge iets tegen haar hebt. Dat zou ik eens willen weten!
- MONG. Dat heb ik u al zo dikwijls uitgelegd...
- LEO. Gij hebt nog niks uitgelegd, alleen prietpraat verkocht!
- VERA. Voor u is ze dus tot in de eeuwigheid verdoemd?
- MONG. Heeft ze niet genoeg kapot gemaakt, misschien? Ons in de schulden gestoken! Ons aan de rand van de wanhoop gebracht?
- LEO. Gij hebt niet goed geluisterd naar wat Vera verteld heeft.
- MONG. Ik ben niet verplicht dat te geloven!
- ERICA. Wat wilt ge dan geloven? Dat ons Eliane ondanks haar rehab maar naar de kloten kan lopen? Hé? Is 't dat wat ge wilt geloven?
- MONG. Ik heb niet gezegd dat ik het niet wil geloven, ik heb gezegd dat ik niet verplicht ben het te geloven.
- LEO. Wat is 't verschil?
- MONG. ...
- VERA. Ons Eliane heeft toch ook recht op geluk, pa?
- MONG. ...
- ERICA. Als gij maar gelukkig zijt. En dat zijt gij alleen maar als iemand anders het niet is. Zoals ons ma!

MONG. Let op uw tong, gij!

ERICA. Weet ge wat ik denk? Dat gij vanbinnen diep, diep ongelukkig zijt omdat ge uw wil-
letje tot vervelends toe blijft doordrijven en dat ge er maar niet in slaagt om ons
naar uw pijpen te laten dansen! Hoe ge zo kunt leven, dat gaat er bij mij niet in!

Lisa op keuken. Ze heeft een keukenschort aangetrokken.

VERA. // Rustig, Erica.

ERICA. // Wat ik niet versta is waarom ons ma het met een gast zoals gij nooit op een ander
is gaan zoeken.

MONG. Voorzichtig gij...

LISA. // Erica!

ERICA. // Dat zou bij mij niet pakken.

MONG. /// Voorzichtig, heb ik gezegd!

LISA. /// Erica, alstublieft.

ERICA. Ik zeg wat ik wil! Hou me tegen!

MONG. Ik weet dat ge een vranke smoel hebt, maar zijt voorzichtig!

LISA. Kom zeg, stop ermee...

LEO. Erica...

ERICA. Gaat gij hem ook al voorspreken!

LISA. Niet nu, Erica. 't Is nu niet het moment.

ERICA. Wanneer is 't dan wel het moment, ma? Of is 't nu het moment om zoals gewoonlijk
uw kop in 't zand te steken, hopen dat het overwaait en meneer zijn goesting laten
doen!

MONG. Ge gaat zwijgen, zeg ik u!

Leo wil de arm van Erica nemen, maar ze weert hem af.

ERICA. Voor u? Van mijn leven niet!

MONG. Doe het dan voor uw moeder. Want, geloof me, Erica. 't Is beter dat ge nu ophoudt.

ERICA. Zand erover dus... Ken ik! Dat doen alle hypocrieten! Die weten nooit van iets!

MONG. Als de vrede daardoor bewaard wordt, moet ge soms uw rug eens draaien en de an-

dere kant opkijken!

ERICA. Da's uw politiek, hé pa. Op voorwaarde dat het de anderen zijn die de andere kant opkijken. Dan kunt gij rustig verder doen met wat ge bezig zijt! Zonder gestoord te worden. Wanneer gaat ge eens inzien welke stommiteiten ge op die manier hebt uitgehaald?

MONG. Het was in ieders belang!

ERICA. Ook in dat van Eliane!

MONG. . . .

LEO. Dat moet ge me toch eens uitleggen, pa. Want dat snap ik niet.

ERICA. Natuurlijk, als al zo lang uw vuil onder het tapijt hebt geveegd, // dan zal er nu wel een dikke hoop onderliggen.

LISA. // Erica, stop ermee!

ERICA. Waarom zegt ge dat niet tegen hem, ma? Of kunt gij niet meer normaal doen als hij erbij staat?

LISA. . . .

ERICA. Ge trekt partij voor hem. Gij hebt nog niets anders gedaan, ma! Ik begin daar echt genoeg van te krijgen.

LEO. Hou er nu mee op, Erica. Straks gaat ge 't u weer kunnen beklagen.

In de keuken is Annemieke beginnen grienen. Leo twijfelt even of hij gaat kijken, maar besluit te blijven. Lisa weet aanvankelijk niet goed wat doen, maar wil toch naar de keuken. Vera maakt Lisa duidelijk dat zij naar Annemieke gaat en ze gaat af keuken. Lisa blijft.

LISA. Hoor dat kind nu eens, allee. Met al dat kabaal.

ERICA. Ik ga me juist niks beklagen, want 't is de waarheid.

MONG. Luister, Erica. Ik weet dat ge iemand verloren hebt die u dierbaar is.

ERICA. Hebt gij het over een lijk of wa? Ons Eliane leeft nog, zu! Wij hebben haar niet verloren!

MONG. Ik heb me slecht uitgedrukt. Ik wou zeggen <<

ERICA. Voor u is het precies of ze heeft nooit bestaan.

MONG. // Ik probeer te zeggen dat

ERICA. // En ze is verdomme uw eigen dochter! /// Die ge haar leven lang hebt zitten klo-
ten!

LISA. /// Erica, toe...

MONG. Ik probeer echt vriendelijk tegen u te blijven...

LISA. // Edmond, stop ermee.

LEO. // Pa, alstublieft, drijf het niet te ver.

ERICA. Als er iemand als kind door uw gekloot heeft afgezien, /// dan was 't ons Eliane!

MONG. /// Gij weet niet waar ge 't over hebt!

LISA. Gij onnozelaars. Hoor dat arm schaapke, allee...

ERICA. Nooit een moment van begrip of meevoelen! Ons Eliane moet van u nog altijd haar
eerste complimentje krijgen. Let op, dat is niet zo bijzonder; wij van 't zelfde, want
één klein woordje goed over iemand, dat kunt gij niet uit uw keel worgen. Eliane
was nog een kind en gij hebt haar het leven zo zuur gemaakt, dat drugs en alcohol
haar enige uitweg waren! Gij hebt de weg geplaveid voor haar verslaving! Gij! En
niem

*Mong geeft haar een felle kaakslag. Stilte. We horen alleen het grienen van Annemieke. Erica,
even perplex als de anderen, barst in tranen uit en loopt naar de hal. Ze slaat de deur met een
knal dicht. Vera bezorgd op keuken.*

VERA. Ik heb Annemieke in haar parkje gezet. // Wat is hier

*// Leo gaat naar Mong, die op een stoel is gezakt, het hoofd in de handen. Hij trekt hem bij de
kraag recht. Annemieke houdt op met grienen.*

LEO. Als gij nog een keer met uw poten aan mijn zus durft komen... (*Stilte. Dan duwt hij
Mong op de stoel.*) Ik wist dat ge een stomme kloot waart...

MONG. Hebt al zo dikwijls gezegd... Ben beu gehoord...

LEO. Alleen spijtig dat gij het niet wilt beseffen.

Mong af bakkerij.

LEO. Erica is boven.

VERA. Hoe, boven?

LEO. Hij heeft ons Erica een draai om de oren gegeven. Kunt ge u dat voorstellen, Vera?

Vera loopt naar boven (hal).

LISA. *(Met een traan.)* Dat is niet mogelijk... Allee, wat steekt die allemaal uit?

LEO. Ik weet het, ma. Maar wat wilt ge eraan doen? Hij zal nooit veranderen.

LISA. Ik heb tegen ons Erica al zo dikwijls gezegd dat ze meer moet oppassen.

LEO. Oppassen, ma? Waarom moet ons Erica oppassen? Moet ze misschien fluwelen handschoentjes aantrekken als ze hem iets wil vragen? Of sorry zeggen telkens ze iets verkeerd doet? Zijn eerste sorry moet ik anders nog horen, ma, want dat woordje van vijf letters krijgt hij in geen honderd jaar over zijn lippen. Of moet ons Erica ook haar leven lang onderdanig knikken, zoals gij? *(Een snik bij Lisa.)* Oh, ma... Het spijt me, 't is lelijk wat ik... Zo bedoelde... Dat is niet waar. Gij zijt voor ons altijd de beste moeder ter wereld geweest. We zien u graag, ma. Alle vier.

LISA. Jongen toch... *(Knuffel en korte pauze.)*

LEO. Waarom moet die de mensen altijd op hun paard zetten? Oké, Erica is geen simpele, maar hij moet toch niet... Waarom kan die nooit een beetje menselijk zijn? Soms zou ik hem...

LISA. Hij blijft uw vader, Leo.

LEO. Dat wil niet zeggen dat hij zich alles moet permitteren. Erica is zijn dochter en mijn zus! Ze is in de weer en ze zou niet weten wat doen om iemand te helpen. Hij moet met zijn poten van haar afblijven. want ik ga hem eens...

LISA. Kalmeer u, jongen toch...

LEO. Maak ruzie zoveel ge wilt, spuw mekaar in brand voor mijn part, maar ge blijft van mekaar af!

Winkelbel.

LISA. Ik heb mijn buik serieus vol van al die ruzies. Kan hier niemand nog normaal doen?

Lisa snuit haar neus, droogt haar tranen, fatsoeneert vlug haar schort en gaat af winkel.

Erica en Vera op hal. Erica heeft haar jas aangetrokken en een sporttas volgepropt.

LEO. Waar gaat gij naartoe?

ERICA. Ons ma is in de winkel?

LEO. Ja.

VERA. Ik heb het haar uit het hoofd willen praten, maar er is weer geen land mee te bezeilen.

ERICA. Dan ga ik langs de keuken. *(Wil af keuken.)*

LEO. Hey! Ho! Zo zal 't gaan, zeker?

ERICA. Ik blijf geen seconde langer bij die zot wonen, Leo. Dat hij zijn bakkerij opstooft. Ik ga naar Simon.

LEO. En ge zijt zeker dat ge daar welkom zijt?

ERICA. Maar ja, ik ben daar welkom! *(Lange stilte.)* Anders weet ik niet meer wat ik moet doen.

Ze huilt. Vera troost haar.

VERA. Kalmeer je, Erica. Je bent veel te opgewonden. Probeer rustig te ademen... Kijk me aan, alsjeblieft. *(Erica doet het.)* Luister, als jij hier vandaag weggaat, weet je wat je dan doet? *(Erica schudt van nee.)* Dan stel jij je op zijn niveau. Op het niveau van onze pa. Wil je dat jezelf aandoen? *(Korte stilte.)* En ons ma, je broer en mij?

Pauze. Vera blijft Erica in de ogen kijken.

ERICA. Ge vergeet Annemieke... *(Er kan al een glimlachje af.)*

VERA. *(Lachje.)* Ik vergeet Annemieke! Stel je eens voor, Erica, Annemieke zit daar in de keuken in haar parkje en ze ziet haar tante met zo'n lelijk gezicht voorbijlopen. Kijk, zo. *(Vera aapt Erica slecht na.)*

ERICA. *(Met een traan en een lach.)* Maar allee, houd op!

VERA. Wat moet dat kindje niet over u denken?

Erica knikt van ja, neemt haar sporttas en wil naar de hal.

LEO. Waar gaat ge naartoe?

ERICA. Naar mijn kamer. Uitpakken. Is 't niet goed?

LEO. Het is heel goed. Maar ik heb liever dat ge eerst even naar Annemieke gaat. Ze heeft verdriet en ze wacht op u.

Erica glimlacht en gaat af keuken.

VERA. Jij hebt nogal een invloed op haar, Leo. Knappe broer van mij.

LEO. Als ge er Annemieke bijhaalt, kunt ge met ons Erica alle kanten op.

VERA. Maar toch, hoe jij haar aanpakt... Geweldig.

LEO. Er moet toch iemand achter haar staan. Zij heeft dat nodig.

VERA. Da's waar. Ik ben fier op jou.

Leo grinnikt even. Lisa op winkel.

LISA. Luister. Ik heb de winkel gesloten. Het is bijlange nog geen middag, ik weet het, maar ik ben doodop. Niet tegen hem zeggen, hé.

LEO. *(Biedt haar een stoel aan.)* Kom, ga even zitten, toe.

Lisa gaat zitten. Haar kinderen zijn erg bezorgd.

VERA. Weet je wat? Ik ga je een lekkere kop koffie zetten.

LISA. Ik denk dat ik die kan gebruiken, meisje. *(Vera af keuken.)* Ik heb er echt geen zin meer in vandaag, Leo. Ik voel me zo moe. Ik heb de rolluiken neergelaten en een briefje aan het deur gehangen "Gesloten wegens ziekte". Een mens zou voor minder ziek worden. Ik heb vannacht bijna niet geslapen. Altijd maar denken aan ons Eliane en dan die koppigaard...

ERICA. *(Op keuken)* Ma? Wat scheelt er?

LISA. Laat maar, kindje. Ik ben gewoon wat vermoeid. Meer niet. *(Leo af bakkerij.)*

ERICA. Sorry voor daarnet, ma. Ik had er beter aan gedaan mijn vranke tong in te slikken.

LISA. Meisje toch. Dat zegt ge elke keer nadat ge te ver zijt gegaan. *(Glimlachje.)* Ik

vrees dat we u zullen moeten verslijten zoals ge zijt.

Leo op bakkerij. (We hoorden achter al dat er woorden waren.) Mong volgt hem op de hielen met de krant. Leo toont het cadeautje. Het inpakpapier is verfromfaaid, alsof iemand het heeft willen openmaken. De krant is er niet veel beter aan toe.

LEO. // Bekijk dat hier eens, allee... Wat die allemaal uitspookt!

MONG. // Ik... Ik wou...

ERICA. Is dat ons cadeautje niet, Leo?

LEO. Waarom hebt gij met uw vingers aan ons cadeautje gezeten?

MONG. Ik heb dat niet opzettelijk...

LEO. Er is maar één iemand die wist dat ik ons cadeautje in de oude oven ging stoppen.

ERICA. En ik had het nog zo schoon ingepakt!

MONG. Ik geef het toe. (*Geeft de krant aan Lisa.*) Ik wou dat pakje, omdat <<

LISA. Is dit de weekendkrant? Die ziet er lief uit!

ERICA. Dat is het cadeautje van Leo en mij voor ons ma! Wat doet gij toch, jong?

Vera op keuken met de koffie die ze Lisa voorzet. Stilte. Het is alsof iedereen iets verwacht...

VERA. Maar ik ken dat pakje. Jij liep er daarstraks toch mee rond, pa?

MONG. Goed. 't Is het cadeau van Erica en Leo voor de verjaardag van uw ma. Ik ben uw cadeau vergeten, Lisa. Niet met opzet. Gewoon vergeten en het spijt me. Oké.

LEO. Wat oké? En daarom wou ge ons cadeautje aan ons ma geven.

ERICA. Ge hebt dat dus gewoon gepikt? Hoe diep moet ge nog vallen, gast?

VERA. Waar is uw cadeautje dan, pa?

MONG. Ik wou Erica nog geld geven om iets te kopen, maar ze wou niet. Ze had geen tijd, zei ze.

ERICA. Lap! Straks is 't nog mijn schuld...

MONG. Maar nee, ik zei gewoon dat gij geen tijd... Luister, er zijn nog taarten over. Misschien...

VERA. Begin alsjeblieft niet over taarten!

ERICA. Trek het u niet aan, ma. Dat hij zijn cadeau stopt waar hij wil. Weet ge wat uw

schoonste cadeau zou zijn? Dat Ons Eliane hier straks voor de deur staat.

LISA. Da 's waar, meisje. (*Lange pauze. Lisa heeft het bijzonder lastig.*) Ik moet u iets be-
kennen. (*Stilte.*) Eliane is zijn dochter niet.

Stilte.

LEO. // Ma? Wa...

ERICA. // Wat zegt...

VERA. Van wie dan wel?

LISA. Eliane is niet de dochter van Edmond. Ze is de dochter van Arthur. Uw nonkel Tuur.

ERICA. Wablieft?

LEO. (*Tot Mong.*) Da's daarom dat ze zo goed op u lijkt. Van gezicht, bedoel ik.

MONG. // (Daar kan ik niet aan doen.)

LEO. (*Tot Lisa.*) // Da's daarom dat ze zo goed op hem... Ma?

ERICA. En ge hebt ons daar nooit iets over gezegd?

LISA. Wat moest ik zeggen? Denkt ge dat ik daar fier op ben? Gij waart allemaal nog te klein om te begrijpen. Op de duur stopt ge dat weg in uw gedachten, het slijt en dan denkt ge er niet meer aan.

LEO. Ondanks het feit dat hij er u alle dagen aan herinnerde?

LISA. In 't begin was hij zo niet.

VERA. Ik wist het. Ik bedoel, ik had al lang een vermoeden. Eliane en ik zijn van dezelfde generatie: samen opgegroeid, samen spelen, samen hand in hand naar school... Jij en Erica zijn van een heel andere generatie. Toen we wat ouder werden voelde ik dat er iets niet klopte.

LEO. Waarom dacht je dat?

VERA. Omdat nonkel Tuur de dooppeter was van Eliane, kwam hij vrij veel op bezoek, maar altijd heel kort en meestal als onze pa sliep. Hij was altijd zo vriendelijk en zo lief met Eliane. Hij bracht gewoonlijk een cadeautje voor haar mee. En voor mij soms ook. Eigenlijk was hij een heel lieve mens.

MONG. (Zal 't gaan ja...)

VERA. En als ik dan het ene bij het andere optelde, ging ik me vragen stellen, want er klop-

te iets niet. Bij mij begon het zo in mijn hoofd te ronken, dat ik naar ons ma trok.

ERICA. Gij zijt toch een slimme, gij. Is 't niet waar, Leo. Ons Vera...

LEO. Sjjt, Erica.

VERA. Maar zeuren en aandringen hielp niet. Ze zei dat ze het niet wist of ze antwoordde niet. Maar weet je, ook al wordt je vraag niet beantwoord, zelfs dan krijg je toch een antwoord.

ERICA. Buikgevoel.

VERA. Zoiets. Eliane bleef mijn lieve zus. Ik heb haar nooit of nooit in de steek gelaten. Zelfs toen ze al zwaar verslaafd was, probeerde ik voor haar te doen wat ik kon. En mijn moeder stopte me af en toe ook een kleinigheidje toe.

MONG. Wablieft?

LEO. // Houd uw mond, pa.

ERICA. // Zwijg, pa.

Lange stilte.

LISA. 't Was op het trouwfeest van een nicht van ons. De zaal waar 't avondfeest doorging had een grote inkomhal, waar veel deuren op uit kwamen. Op een bepaald moment moest ik naar 't toilet en ik doe per ongeluk de eerste de beste deur open, denkend dat er een toilet was, maar 't was daar pikkedonker. Ik had nog niet goed door dat ik verkeerd zat, als plots het licht aangestoken werd. 't Was uw nonkel Tuur die een sigaretje stond te roken en me toevallig bezig had gezien.

LEO. Toevallig...

VERA. // Stil, Leo.

ERICA. // Hou hem dicht, Leo.

LISA. We bevonden ons in een opslagkamertje voor schoonmaakmiddelen, toiletpapier en wat weet ik. We lachten allebei om mijn vergissing en we begonnen wat te babbelen over 't feest en zo en hoe plezant het was - ge kent dat - en op een bepaald moment probeerde Tuur zo een beetje te flirten en zei hij dat hij mij een heel mooie vrouw vond en wat een geluk dat zijn broer toch had. Ik was gecharmeerd en van 't een kwam 't ander en tja... We hadden alle twee wel wat gedronken, moet ik eerlijk toe-

geven. Tuur heeft daarna nooit meer iets geprobeerd en hij heeft mij de keren dat we mekaar terugzagen altijd respectvol behandeld. Eerlijk waar.

LEO. Hoe zijt gij 't dan aan de weet gekomen dat Eliane de dochter van nonkel Tuur was?

MONG. Van onze Tuur zelf, die in 't café bij een discussie zijn zatte smoel voorbij praatte. Hij probeerde mij daarmee te treiteren. 'k Heb hem toen zodanig op zijn bakkes gegeven dat nog geen minuut later volledig ontnuchterd was. Dan ben ik naar huis gegaan en daar heb ik alles kort en klein geslagen. Ik was van plan om onze Tuur met zijn klikken en klakken de straat op te smijten, maar uw moeder wou absoluut dat hij zijn dochter bleef bezoeken, omdat dat kind er niet kon aan doen en nog zo van alles. Ik wou niet, maar ik moest toegeven of ze trapte het af.

ERICA. Da's zeker ook de eerste keer in uw leven dat gij iets toegeeft, pa.

VERA. // Zwijg toch, Erica!

LEO. // Houd uw klep, Erica!

MONG. Op voorwaarde dat er verder met geen woord meer werd over gerept.

ERICA. Nu herken ik u!

LEO. // Verdomme, Erica!

VERA. // Kun jij echt niet...

LISA. Och, 't heeft niet zo lang geduurd. Op de duur zagen we Tuur bijna niet meer. Soms, als hij eens een dagje vrij had... En voor de rest, een kaartje met haar verjaardag, met nieuwjaar... En ten slotte, tja... We hebben over heel die affaire met geen woord meer gesproken.

LEO. Typisch.

MONG. Daarna heeft onze Arthur kanker gekregen met alle gevolgen van dien. Maar hij bleef mijn broer...

VERA. Het contact verwaterde... Jammer genoeg. Dat herinner ik mij nog.

ERICA. Van water gesproken. Ik kan een slok water gebruiken. (*Af keuken.*)

LEO. Breng maar gelijk een hele fles mee! En nu, pa? 't Geheim is uitgelekt. Wat gaat er nu gebeuren?

MONG. Doen wat ik altijd gedaan heb, jongen. Werken voor ons tweeën, over een jaar of twee op pensioen en voor de rest zwijgen we erover. En nu ga ik proberen te slapen. (*Af hal.*)

LEO. Voilà, zie! Meneer heeft veelzeggende beslissingen genomen. Voor ons ma inbegrepen. En nu gaat hij *proberen te slapen*! Het grote taboe steekt weer de kop op. Zou ge er niets van krijgen?

LISA. // Rustig, Leo.

VERA. // Hij is onverbeterlijk, ma.

Erica op keuken met het nodige. Terwijl ze uitschenkt:

ERICA. Wel? Waar zit hij nu?

LEO. Gaan slapen. 't Enige verstandige dat hij kan doen.

ERICA. Hoe die nog kan slapen, dat gaat er bij mij niet in.

VERA. Ik denk niet dat je daar een punt hebt, Leo. Hij ontvlucht ons alleen maar.

LISA. Wees niet te streng in uw oordeel over uw vader. Hij heeft het ook niet onder de markt gehad toen hij nog een kind was.

LEO. Dat kan dan wel zijn, ma, maar dat is nog geen reden om ons... om Eliane zo te behandelen.

ERICA. En als hij een en ander heeft meegemaakt is dat nog geen excuus om tegenover iemand anders lelijk te doen.

LISA. Hij heeft mij nooit met een vinger aangeraakt.

VERA. Maar met zijn ogen en zijn stem des te meer. Daar kunnen wij van meespreken.

LISA. Mong heeft er als kind flink van langs gekregen, weet ge. Hij was de oudste. Arthur was een lieve, aanhankelijke jongen, die in de ogen van zijn ouders niets verkeerd kon doen. Edmond was anders: lawaaierig, druk... Hij eiste alle aandacht op.

LEO. Waarom sta ik daar niet versted van?

VERA. En dat kon zijn vader wellicht niet verdragen?

LISA. Nee Vera, zo was het niet. Het gaat niet om zijn vader. Het ging om haar.

ERICA. Zijn moeder? Dat snap ik niet.

LISA. Het zijn niet alleen mannen die hun kinderen zwaar mishandelen, Erica. Edmond kreeg van zijn moeder van de riem en niet met het platte eind, maar met de gesp. Het ging er hard aan toe, als ge hem die verhaaltjes hoort vertellen.

ERICA. Was dat mijn oma...

VERA. Ik snap niet waarom sommige mensen absoluut kinderen op de wereld willen zetten! Ze verdienen ze niet!

ERICA. En wat deed opa dan?

LISA. Zijn werk. Hij trok zich van de opvoeding van zijn kinderen weinig of niets aan.

VERA. Mong heeft het van geen vreemde...

ERICA. Ik snap niet goed...

LEO. Ik wel. Ik begin te zien wat dit alles met Eliane te maken heeft?

LISA. Ik moet u iets u tonen.

Lisa haalt een fotoalbum uit een kast en toont een foto.

Lange pauze. De drie kijken naar de foto.

VERA. Ik dacht het.

LEO. De gelijkenis is treffend.

ERICA. Wie is dat? Precies Mong.

VERA. Nee, dit is nonkel Tuur. Gij hebt hem nooit goed gekend.

LISA. Hij is bijna twintig jaar geleden overleden aan kanker. Hij was een paar jaar jonger dan Mong. Ge ziet, ze lijken erg op mekaar.

Lisa toont een tweede foto.

VERA. Dat zijn wij twee! Hoe oud waren wij hier, ma?

LISA. Eliane zowat tien. En gij, twaalf.

VERA. Op deze foto is het goed te zien...

ERICA. Wat?

LISA. Vermits Eliane de dochter is van Arthur, lijkt ze op hem. En Arthur is het evenbeeld van zijn vader, maar hij had de aard van zijn moeder.

VERA. Ik snap waarom je Mong altijd hebt willen beschermen.

LISA. Ik hield van hem, Vera. Hebt ge onze trouwfoto al eens bekeken? Wacht... *(Ze toont een derde foto.)* Wat een knappe gast Edmond Davids was. Een echte jeune premier, zoals we vroeger zegden. Hij was vriendelijk, lief... Zelfs grappig.

LEO. Grappig? De Mong? Ge wilt zeker lachen, ma?

LISA. Nee, maar dat alles verdween in de loop der jaren. Hij is niet altijd zo geweest. Maar sinds Eliane begon te puberen... Ze veranderde helemaal. Dat gebeurt wel vaker bij kinderen, maar... Daardoor ging Eliane nog meer op Arthur lijken. Mong hield op van dat kind te houden. Laten we zeggen dat hij Eliane vanaf toen verdroeg. Meer ook niet.

VERA. Hou jij nog van Mong, ma?

De deur van de hal wordt zachtjes open geduwd. We zien niet wie meeluistert, maar we kunnen het wel veronderstellen...

LISA. Ik weet het eerlijk gezegd niet meer. Hij heeft mijn kind slecht behandeld. Bij u was het minder erg. En gij kon dat alle drie ook beter verwerken. Mong is altijd nogal stug geweest en meer op zichzelf, maar zodra hij wist dat Eliane de dochter van zijn broer Tuur was, is het alleen maar erger geworden.

MONG. *(Op hal.)* Lisa, ik wou u iets... Als ge zou willen luisteren. Efkes maar...

LISA. Ik ben zo moe, Mong. En ik ben alles zo vreselijk beu. Ik kan die druk niet meer aan. Het spijt me, maar heb ik besloten dat ik van hier wegga zodra het kan.

Iedereen reageert verbaasd.

VERA. // Tja...

LEO. // Man, man, man...

ERICA. // Ma...

MONG. Dat meent ge niet, Lisa. Ik kan dat hier niet aan zonder u. Ik wil dit niet.

LISA. Wat voor mens zijt ge toch, Edmond Davids? Wanneer gaat ge snappen dat andere mensen ook iets willen? Dat uw kinderen in de eerste plaats ook hun eigen wensen en verlangens hebben? Wanneer, Mong? Hoe kunt ge dat, alsmaar tegen beter weten in, uw hele leven blijven volhouden?

MONG. Ik heb altijd het beste voorgehad met u drie. Vier. Misschien ben ik soms een beetje te... Lisa, alstublieft. Ge kunt mij dat na al die jaren niet aandoen. Ge gaat me toch een kans geven?

Stilte. Lisa beweegt niet. Erica is over iets aan 't nadenken.

VERA. Heb jij Eliane ooit een kans gegeven, pa?

LEO. Volgens mij is uw kalf verdronken, pa. En wilt ge iets weten? 't Kan me de botten schelen.

MONG. Ge kunt ons familiebedrijf toch niet zonder meer laten kapot gaan?

LEO. Dat is toch wel ongelooflijk wat die hier zit te vertellen! Ge hebt er nog altijd niks van gesnapt! Bakkerij Davids is voor u belangrijker dan de familie Davids! Erica? We hebben u nog niet gehoord. Zeg ook eens uw gedacht.

ERICA. 'k Weet niet... Mama heeft wel gelijk, maar... (*Korte pauze.*) Ik ben wat gekalmeerd nu. Ik denk dat ik bij papa blijf. Ik doe niet liever dan in de winkel staan en de mensen bedienen. Ik amuseer mij daar echt mee... 't Is 't enige wat ik kan. Dat, en onder 't werk tateren met de klanten, natuurlijk. Over enkele jaren kan ik de zaak misschien overnemen. Ook al kan ik geen brood bakken of taartjes maken en garneren, gij kunt dat voor mij doen, hé pa? En voor 't zwaardere werk werf ik stielmannen en stielvrouwen aan, terwijl ik de baas ben. Allee, wij twee. (*Pauze.*) En... 'k Weet niet... Hij heeft toch spijt? Of niet? Iemand moet het hem kunnen vergeven, ja toch? (*Doodse stilte.*) Bovendien... Er moet toch ook iemand zijn die belet dat Edmond Davids stommititeiten uithaalt?

MONG. Erica? Zou gij dat willen doen? Voor mij?

ERICA. Wie gaat zich anders voor u opofferen? Ik zal dat dan maar doen, zeker?

MONG. Wat er deze morgen allemaal gebeurd is... Zo heb ik het allemaal niet bedoeld. (*Pauze.*) Bedankt, mijn meisje.

ERICA. Ik hoop dat ge 't mij niet kwalijk neemt. Ma?

LISA. Gij moet datgene doen waar ge u goed bij voelt en waar ge gelukkig mee zijt, mijn kind. Meer vraag ik niet.

LEO. (*Tot Erica.*) Kom hier. (*Knuffel.*) Ge zijt begot nog erger dan ik dacht.

MONG. Lisa? Meent ge 't nu echt?

LISA. Ik ga genieten van de rest van mijn leven, Edmond Davids. Ik zit immers in de helft. Dat kan niet langer samen met u. Geen zorgen, we zullen mekaar nog genoeg zien.

LEO. Als ge hier weggaat, zult ge herinneringen moeten achterlaten. Heel uw verleden.
Niet alleen de lastige, maar ook de leuke momenten.

LISA. Weet ge, jongen, wat ik 't meest ga missen?

LEO. . . .

LISA. *De Geur van vers Brood.*

De bel van de voordeur klinkt kort. Dan...

LEO. *(Glimlach.)* Annick?

ERICA. *(Met bange frons.)* Simon?

LISA. *(Dolgelukkig.)* Eliane!

Donker.

Einde

Dit einde kan evengoed.

De bel van de voordeur klinkt kort. Dan...

LEO.   (*Glimlach.*) Annick?

ERICA.   (*Met bange frons.*) Simon?

VERA.   (*Blij.*) Eliane!

De bel van de voordeur klinkt iets langer.

LISA.   Madam Verschueren haar malse sandwichkes!

Donker.

Einde

Hieronder volgen de aangepaste bladzijden waarin baby Annemieke niet zichtbaar is voor de toeschouwers.

In series of films worden dikwijls fantastisch acterende kinderen neergezet. (Ik ga Home Alone zelfs niet noemen.)

Het blijft me verwonderen hoe er in toneelwerken nooit echte kinderen, van welke leeftijd ook, of baby's voorkomen. Een zestienjarige kan al, maar jonger? Ofwel worden jongere kinderen door jongvolwassenen gebracht. En pasgeborenen zijn meestal poppen. Oudere baby's brengen, kan niet.

Zijn al die (jonge) echtparen die op de scène verschijnen kinderloos, of hebben ze alleen maar kinderen van pakweg 15 jaar of ouder, en baby's die meer op lijken lijken? Want ze bewegen, spartelen of grienen nooit echt. Of zijn hun kinderen ook 's avonds op school, op vakantie of bij oma en opa? Raar vind ik dat.

Daarom heb ik even een echt kindje -dat al stevig op de arm zit- in De Geur van vers Brood op de scène gezet. Moet kunnen, vind ik! Het kan toch dat een jonge man zoals Leo een dochtertje van een paar maanden oud heeft?

Als u vindt dat het praktisch gezien onmogelijk kan uitgevoerd voeren, geen probleem, dan bied ik u hieronder een voorstel aan van een gewijzigde tekst.

Het zijn de bladzijden 15 tot en met 18.

* * * * *

MONG. Vandaag komt? Kaartje? Is er iets te doen of wat?

Lisa gooit haar bestek boos neer, neemt haar schort en gaat af winkel.

MONG. Jongens... Ik mag niks meer zeggen, of ze... (*Gooit zijn bestek neer.*) Foert, mijn eten smaakt me niet meer.

Pauze. Leo komt even kijken aan de deur van de hal.

LEO. (*Fluistert.*) Pst... Is ze weg?

MONG. (*Idem.*) Wie?

LEO. (*Idem.*) Ons ma.

MONG. (*Idem.*) In de winkel.

Leo komt op met een pakje in cadeauverpakking. In een autostoeltje ligt Annemieke.

MONG. Maar zie nu ne keer wie dat daar is!

LEO. Kan ik dat hier ergens kwijt?

MONG. Bij mij! Kom, mijn klein schatje! Zet haar hier maar op tafel, Leo.

Mong aait het kleintje, fluistert lieve woordjes en geeft haar een zoentje.

MONG. Die is nogal veranderd sinds de laatste keer, zeg!

LEO. Dat was verleden week, pa.

MONG. Spijtig dat we haar zo weinig zien, hé.

LEO. Ge gaat toch weer niet beginnen...

MONG. Ik stel gewoon vast, Leo. Waarom moet gij achter elk woord dat ik zeg van alles zoeken dat er niet is?

LEO. Gij moest politieker geworden zijn, pa. Die doen niets anders dan vaststellen en voor de rest doen ze de kloten.

MONG. Voor wie is dat pakje?

LEO. Kan ik dat hier ergens verstoppen, vroeg ik. Voor ze 't ziet?

MONG. Wie?

LEO. Ons ma tiens! Want ik ken haar. Ze is in staat is om alle kasten binnenste buiten te keren.

MONG. Wat is dat hier vandaag met die kasten, zeg? Stop het in de oude oven, die weet ze met moeite staan. Wat is er met uw ma?

LEO. Ik wist al lang dat ge een domme uil zijt, pa, maar dat ge zo'n domme uil waart, dat wist ik niet. Ons ma wordt vandaag zestig.

MONG. *(Schrikt oprecht.)* Miljaar!

LEO. En gij weet weer van niks, // ben ik zeker.

MONG. // Milledju! Glad vergeten! Domme uil!

LEO. Ge gaat mij u niet horen tegenspreken. *(Afbakkerij.)*

LISA. *(Op winkel.)* Wat staat gij daar met die klein? Ik had haar in haar bedje gelegd.

MONG. Onze Leo heeft haar naar bene... Lisa, luister 'ns.

LISA. Als ge gedaan hebt met eten, ruim dan voor één keer af, als 't niet te veel is gevraagd.

MONG. Lisa, wilt ge...

LISA. Want ik moet dat altijd achter uw gat doen. *(Neemt het autostoeltje.)*

MONG. Zou ge efkes wil<<

LISA. Kom, mijn klein lieveke, want den dikke bompa

MONG. Opa!

LISA. gaat u seffens nog in zijn zjat laten vallen. *(Ze neemt het kind, dat begint te grienen.)* Ziet ge wat ervan komt als ge haar altijd heen en weer schudt? *(Wiegt het.)* Ik hoop dat ze komt, Mong. Ik hoop zo dat ze komt!

MONG. Ge zult dat wel zien als 't zover is...

LISA. Ze is mijn verjaardag nog nooit vergeten, Mong. Nog nooit.

MONG. Dikke proficiat, Lisa. Kom hier! *(Zoen.)* Wie had dat ooit gedacht?

LISA. ???

MONG. Allee, 't is te zeggen... Zestig is een heel mooi getal. Ge zit in de helft!

LISA. Ons Eliane is de laatste keer niet geweest, maar daar kon zij niks aan doen. Er zal iets in de weg gekomen zijn. Iets onverwachts. Ik weet dat, een moeder voelt zoiets aan. Hier.

MONG. Ze is het niet vergeten, Lisa. Allee, wie vergeet nu zoiets, uw verjaardag! Luister, ik

moet u <<

LISA. Ze is mijn kind, Mong. Ze heeft alle redenen... *(Met een snikje.)*

MONG. Ik heb de kans niet gehad <<

LISA. om bij dat stuk krapuul weg te gaan. Maar ge kunt er haar zo moeilijk van weg houden. 't Is hij die haar die smeerlapperij bezorgt.

MONG. Eigenlijk ben ik het domweg vergeten.

LISA. Mong, als ze komt, zou ge 't dan alstublieft geen opmerkingen << Doe mij voor één keer dat plezier.

MONG. *Als* ze komt... Als... als... Met *Als* kunt ge Parijs op flessen trekken, zeggen ze in 't Frans.

LISA. Hoe kunt ge zoiets zeggen, Mong.

MONG. Allee, 'k zal mijn best doen. Ik hoop voor u dus dat ze komt. Is 't zo goed.

LISA. Wat waart ge vergeten, zegt ge?

MONG. Wat?

LISA. Ja, ge zegt dat ge daarjuist iets vergeten waart.

MONG. Ha ja! Wel, 't is stomweg uit mijn gedacht gegaan met al dat werk en zo, en daarom ben ik het <<

Telefoon.

LISA. Hou dat kind even vast. Voorzichtig! Dat ze niet valt.

Ze geeft hem het wiegje en neemt de telefoon aan. Mong buigt zich over de baby om te troetelen en snuift. Hij ruikt iets.

MONG. Lisa... Lisa!

LISA. Bakkerij Davids, goeie morgen. Waarmee kan ik u helpen? 't Is madam Verschueren, ben ik zeker. Twee malse sandwichkes... Voor vandaag nog. Geen probleem. Dat noteer ik op naam van? Verschueren. Zo... Komt in orde. Vergeet niet dat we vandaag uitzonderlijk om 12 uur sluiten, nietwaar, madam Verschueren. Och, een klein familiefeestje, madam Verschueren.

MONG. (Ook dat nog.)

LISA. Ge kent dat wel, nietwaar. Ah, ge kent dat niet? Nee... Tot straks dan, Madam Verschueren. Hartelijk dank en nog een fijne dag verder.

MONG. (Madam Verschueren...)

LISA. (*Ze neemt het kind.*) Hoe lang ligt dat kind hier zo al? En gij zegt niks.

MONG. . . .

LISA. Kom, mijn schatje, oma gaat u een verse pamper aandoen en daarna gaan we mooi eetekes doen zie, want de oma gaat voor haar klein lieveke lekker melkske *enz... enz...* (*Af keuken met de baby.*)

Enz...

De auteur houdt er niet van dat zijn inspanningen uit de doeken worden gedaan in een programmabrochure.

Want als de inhoud van het stuk op voorhand verteld wordt, waarom moeten de mensen dan nog komen kijken?

Daarom deze TEKST (Die als korte inhoud kan dienen.)

Op zaterdagmorgen is het erg druk bij bakker Edmond "Mong" Davids. Maar vandaag wordt zijn vrouw Lisa zestig! Een bijzondere dag, want Lisa had graag dat hun vier kinderen kwamen meevieren. Bakker Mong zou echter liever hebben dat een van hen niet kwam opdagen...

* * * * *